EKPAID–EVI

Διαχείριση δύσκολων καταστάσεων στην τάξη

Πρακτικός οδηγός για εκπαιδευτικούς Γυμνασίου και Λυκείου

Ενδεικτικό παιδαγωγικό υλικό • Έκδοση 1.5 • Νοέμβριος 2026

Η γνώση ταξιδεύει • ekpaid-evi.gr

Πώς χρησιμοποιείται ο οδηγός

Το εγχειρίδιο δεν προτείνει «μαγικές φράσεις». Για τη σύνθεσή του αξιοποιήθηκαν εργαλεία ΤΝ. Στόχος είναι να υποστηρίζει τον/την εκπαιδευτικό στη λήψη αποφάσεων ανάλογα με το πλαίσιο, την ηλικία, τη σχέση με τον μαθητή και τους κανόνες του σχολείου.

Αποφόρτιση και όριο. Περιγράφουμε συγκεκριμένη συμπεριφορά, θέτουμε ήρεμο όριο και δίνουμε χώρο για ασφαλή ανταπόκριση.

Διερεύνηση χωρίς ετικέτες. Η ίδια συμπεριφορά μπορεί να έχει διαφορετικές αιτίες. Αποφεύγουμε εικασίες και διαγνώσεις.

Πώς χρησιμοποιείται ο οδηγός

Σχέδιο Β. Αν η πρώτη φράση δεν λειτουργήσει, δεν κλιμακώνουμε μηχανικά: αλλάζουμε βήμα και ενεργοποιούμε θεσμική υποστήριξη όπου χρειάζεται.

Συστηματική πρόληψη. Διδάσκουμε ρουτίνες, συνεργασία, γλωσσικές δεξιότητες διαφωνίας και ξεκάθαρα κριτήρια.

Ασφάλεια και απόρρητο. Η σωματική βία, ο εκφοβισμός, οι σοβαρές απειλές και οι δηλώσεις απελπισίας απαιτούν κατάλληλη άμεση αντίδραση, προστασία και σχολικό πρωτόκολλο.

Σημείωση: οι διατυπώσεις είναι ενδεικτικές και όχι ερευνητικά επικυρωμένες. Η εφαρμογή παιδαγωγικών μέτρων, η διαχείριση συσκευών και οι αναφορές περιστατικών ακολουθούν το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τον εσωτερικό κανονισμό της σχολικής μονάδας. Το εγχειρίδιο δεν υποκαθιστά εξειδικευμένη ψυχολογική, ιατρική ή νομική καθοδήγηση.

Η αλλαγή δεν γίνεται από την πρώτη ημέρα

Χρόνος και εξάσκηση

Οι μαθητικές συνήθειες δεν αλλάζουν αμέσως. Διδάσκουμε ξανά τις ρουτίνες, επιμένουμε με συνέπεια και αξιολογούμε την πρόοδο σταδιακά.

Ρεαλιστικές προσδοκίες

Μια δύσκολη ώρα ή μια υποτροπή δεν ακυρώνει την προσπάθεια. Στόχος δεν είναι η απόλυτη σιωπή αλλά η ασφαλής, ουσιαστική συμμετοχή.

Παρακολούθηση και προσαρμογή

Θέτουμε 2–3 σαφείς στόχους, παρατηρούμε την εξέλιξη για εβδομάδες και προσαρμόζουμε τη στρατηγική όπου χρειάζεται.

Ερευνητική βάση: EEF (2024, 2025) · Center on PBIS

Κοινή γραμμή και θεσμική υποστήριξη

Σαφές σχολικό πλαίσιο

Λίγες, γνωστές σε όλους προσδοκίες και συμφωνημένες διαδικασίες, που εφαρμόζονται σταθερά από το προσωπικό.

Έμπρακτη στήριξη από τη Διεύθυνση

Έγκαιρη ανάληψη σοβαρών περιστατικών, στήριξη των εκπαιδευτικών, κοινός σχεδιασμός, χρόνος και κατάλληλη επιμόρφωση.

Συνέπεια χωρίς ακαμψία

Η κοινή παιδαγωγική γραμμή δεν καταργεί τις εξατομικευμένες προσαρμογές ούτε τις πραγματικές ανάγκες των μαθητών.

Η διαχείριση της τάξης είναι συλλογική παιδαγωγική ευθύνη.

Ενότητες

- **Ρουτίνες & συμμετοχή**
- Όρια & αποκλιμάκωση
- Μελέτη & τεχνολογία
- Σχέσεις & ασφάλεια
- **Γονείς & συνεργασία**
- Φιλολογικά μαθήματα
- 80 σύντομες δραστηριότητες (8 θεματικές × 10)
- Οδηγός έξι βημάτων • Πηγές και θεσμικά όρια

ΣΕΝΑΡΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ · ΓΥΜΝΑΣΙΟ & ΛΥΚΕΙΟ

Μέρος Α΄ — 60 σενάρια διαχείρισης

60 περιστατικά με έτοιμους διαλόγους και πέντε στάδια παρέμβασης.

A

ΜΕΡΟΣ Α΄ · ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 01

Ρουτίνες & συμμετοχή

Σενάρια 01–10

01

01. Συζητούν ασταμάτητα την ώρα της παράδοσης

Περίσταση: Κατά την ερμηνεία λογοτεχνικού κειμένου, τρία θρανία μιλούν παράλληλα.

Μαθητής: «Μα αφού το κατάλαβα, γιατί να μη μιλήσω;»

Εκπαιδευτικός: «Σε λίγο θα έχεις χρόνο να συζητήσεις. Τώρα χρειάζομαι μία φωνή και όλοι σημειώνουμε τη βασική ιδέα.»

Μαθητής: «Εντάξει, αλλά βαριέμαι.»

Εκπαιδευτικός: «Δώσε μου δύο λεπτά συγκέντρωσης και μετά θα ζητήσω τη δική σου ερμηνεία.»

01. Συζητούν ασταμάτητα την ώρα της παράδοσης

1. Άμεση ενέργεια: Σταματώ, πλησιάζω διακριτικά και αναθέτω συγκεκριμένο μικρό έργο.
2. Αποφεύγω: Να προσπαθήσω να καλύψω τη φασαρία φωνάζοντας.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Επαναλαμβάνω το όριο μία φορά και οργανώνω ατομική παρέμβαση σύμφωνα με τον κανονισμό.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχω ιδιωτικά αν το επίπεδο δυσκολίας ή ο ρυθμός είναι ακατάλληλος.
5. Πρόληψη: Σταθερό σήμα ησυχίας και σύντομες εναλλαγές δραστηριότητας.

02. Η τάξη είναι χαοτική μετά το διάλειμμα

Περίσταση: Οι μαθητές μπαίνουν σταδιακά, αλλάζουν θέσεις και φωνάζουν.

Μαθητής: «Δεν προλάβαμε, κυρία, τώρα μπήκαμε!»

Εκπαιδευτικός: «Στον πίνακα υπάρχει η πρώτη άσκηση. Έχουμε δύο λεπτά για να καθίσουμε και να ξεκινήσουμε.»

Μαθητής: «Μα δεν έχω ανοίξει βιβλίο.»

Εκπαιδευτικός: «Ξεκίνα μόνο με την πρώτη πρόταση· θα βοηθήσω σε όποιον χρειάζεται.»

02. Η τάξη είναι χαοτική μετά το διάλειμμα

1. Άμεση ενέργεια: Υποδέχομαι στην πόρτα και προβάλλω έτοιμη εργασία έναρξης.
2. Αποφεύγω: Να αφιερώσω δέκα λεπτά σε κηρύγματα για την πειθαρχία.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Δίνω επιπλέον σαφή χρονικό προσανατολισμό και ελέγχω ατομικά όσους δυσκολεύονται.
4. Μετά το περιστατικό: Ρωτώ το τμήμα τι εμποδίζει τη γρήγορη έναρξη.
5. Πρόληψη: Σταθερή ρουτίνα εισόδου σε κάθε μάθημα.

03. Γελούν όταν γράφω στον πίνακα

Περίσταση: Ακούγεται γέλιο χωρίς να ξέρω τι το προκάλεσε.

Μαθητής: «Τίποτα δεν κάναμε, κυρία!»

Εκπαιδευτικός: «Δεν χρειάζεται να αποδώσουμε τώρα ευθύνες. Συνεχίζουμε και θέλω να γράψετε το παράδειγμα.»

Μαθητής: «Μα γελάσαμε με κάτι άλλο.»

Εκπαιδευτικός: «Το ακούω. Ας επιστρέψουμε όλοι στο κείμενο.»

03. Γελούν όταν γράφω στον πίνακα

1. Άμεση ενέργεια: Διατηρώ ουδέτερη στάση και παρατηρώ αν υπάρχει συγκεκριμένος αποδέκτης κοροϊδίας.
2. Αποφεύγω: Να θεωρήσω αυτομάτως το γέλιο προσβολή προς εμένα.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αν στοχοποιείται μαθητής, σταματώ άμεσα τη συμπεριφορά και ενεργοποιώ κατάλληλη προστασία.
4. Μετά το περιστατικό: Αναζητώ τυχόν μοτίβο χωρίς δημόσια ανάκριση.
5. Πρόληψη: Συμφωνία για σεβασμό στην ώρα της εργασίας.

04. Κανείς δεν σηκώνει το χέρι

Περίσταση: Η ερώτηση μένει αναπάντητη και οι μαθητές κοιτούν το θρανίο.

Μαθητής: «Δεν ξέρω τι να πω.»

Εκπαιδευτικός: «Δεν χρειάζεται τέλεια απάντηση. Γράψε μία ιδέα και μοιράσου την πρώτα με τον διπλανό σου.»

Μαθητής: «Κι αν είναι λάθος;»

Εκπαιδευτικός: «Θα εξετάσουμε μαζί τα επιχειρήματα, όχι ποιος κάνει λάθη.»

04. Κανείς δεν σηκώνει το χέρι

1. Άμεση ενέργεια: Χρησιμοποιώ ατομική σκέψη, εργασία σε ζευγάρια και σταδιακή συμμετοχή.
2. Αποφεύγω: Να επισημάνω ειρωνικά ότι το τμήμα είναι αδιάβαστο.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Δίνω μία επιλογή με δύο πιθανές απαντήσεις ή ενδεικτικό παράδειγμα.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχω αν η σιωπή συνδέεται με φόβο αξιολόγησης ή ασαφή ερώτηση.
5. Πρόληψη: Διαφοροποίηση ερωτήσεων και ανατροφοδότηση στην προσπάθεια.

05. Διακόπτει συνεχώς με αστεία

Περίσταση: Ο ίδιος μαθητής μετατρέπει κάθε φράση σε αστείο.

Μαθητής: «Εγώ απλώς φτιάχνω τη διάθεση!»

Εκπαιδευτικός: «Το χιούμορ είναι χρήσιμο, όχι όταν χάνουμε το νήμα. Κράτησε την ιδέα για τη συζήτηση.»

Μαθητής: «Τώρα δηλαδή δεν επιτρέπεται να γελάμε;»

Εκπαιδευτικός: «Φυσικά και επιτρέπεται. Τώρα χρειαζόμαστε δύο λεπτά για το ζητούμενο.»

05. Διακόπτει συνεχώς με αστεία

1. Άμεση ενέργεια: Αναγνωρίζω τη συνεισφορά χωρίς να ενισχύω τη διακοπή.
2. Αποφεύγω: Να ανταγωνιστώ δημόσια τον μαθητή σε εξυπνάδες.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Οριοθετώ επανάληψη και εφαρμόζω το επόμενο συμφωνημένο βήμα.
4. Μετά το περιστατικό: Συζητώ κατ’ ιδίαν πώς μπορεί να συμμετέχει δημιουργικά.
5. Πρόληψη: Δίνω προβλέψιμες ευκαιρίες για προφορική συμμετοχή.

06. Δεν ξεκινούν την ομαδική εργασία

Περίσταση: Οι ομάδες μιλούν άσχετα και δεν έχουν μοιράσει ρόλους.

Μαθητής: «Δεν ξέρουμε τι πρέπει να κάνουμε.»

Εκπαιδευτικός: «Ο στόχος είναι μία κοινή παράγραφος. Πρώτα ορίζετε συντονιστή, γραμματέα και εισηγητή.»

Μαθητής: «Και ποιος θα γράψει;»

Εκπαιδευτικός: «Η ομάδα αποφασίζει σε τριάντα δευτερόλεπτα· έπειτα ελέγχω την αρχή σας.»

06. Δεν ξεκινούν την ομαδική εργασία

1. Άμεση ενέργεια: Γράφω τα παραδοτέα και περνώ από κάθε ομάδα.
2. Αποφεύγω: Να θεωρήσω την αδράνεια τεμπελιά χωρίς έλεγχο οδηγιών.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Δίνω μικρό υπόδειγμα και προσωρινή καθοδήγηση σε μία ομάδα.
4. Μετά το περιστατικό: Συλλέγω ανώνυμα τι δυσκόλεψε στη συνεργασία.
5. Πρόληψη: Ρόλοι, χρόνοι και κριτήρια επιτυχίας εκ των προτέρων.

07. Σχολιάζουν τα πάντα όλοι μαζί

Περίσταση: Σε συζήτηση για ένα ηθικό δίλημμα όλοι μιλούν ταυτόχρονα.

Μαθητής: «Μα έχω να πω κάτι σημαντικό!»

Εκπαιδευτικός: «Θέλω να το ακούσουμε. Πρώτα ολοκληρώνει ο προηγούμενος και μετά έχεις τον λόγο.»

Μαθητής: «Θα το ξεχάσω!»

Εκπαιδευτικός: «Σημείωσέ το με μία λέξη· θα επιστρέψουμε σε σένα.»

07. Σχολιάζουν τα πάντα όλοι μαζί

1. Άμεση ενέργεια: Ορίζω σειρά ομιλητών και χρονικό όριο.
2. Αποφεύγω: Να ακυρώσω τη συζήτηση ως τιμωρία για όλους.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Κάνω προσωρινή γραπτή ανταλλαγή απόψεων και συνεχίζω με κανόνα σειράς.
4. Μετά το περιστατικό: Ζητώ από τους μαθητές αξιολόγηση της ποιότητας ακρόασης.
5. Πρόληψη: Ρητά διδασκόμενοι κανόνες διαλόγου.

08. Στο τελευταίο δεκάλεπτο επικρατεί ανησυχία

Περίσταση: Οι μαθητές μαζεύουν πράγματα πριν τελειώσει το μάθημα.

Μαθητής: «Έτσι κι αλλιώς σε λίγο χτυπάει.»

Εκπαιδευτικός: «Μένουν οκτώ λεπτά. Θα τα χρησιμοποιήσουμε για μία τελευταία ερώτηση και έξοδο με σειρά.»

Μαθητής: «Μα τελειώσαμε την ύλη.»

Εκπαιδευτικός: «Ας δούμε τι συγκρατήσαμε: δύο ή τρεις σύντομες απαντήσεις και όλοι γράφουμε ένα εισιτήριο εξόδου.»

08. Στο τελευταίο δεκάλεπτο επικρατεί ανησυχία

1. Άμεση ενέργεια: Οργανώνω σύντομη ανασκόπηση: 2–3 προφορικές απαντήσεις και ατομικό γραπτό εισιτήριο εξόδου.
2. Αποφεύγω: Να συνεχίσω μακροσκελή μονόλογο αγνοώντας την κόπωση.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Επαναφέρω τη ρουτίνα λήξης και εφαρμόζω σταθερά τον κανονισμό.
4. Μετά το περιστατικό: Εξετάζω αν υπερφορτώνω συστηματικά το τέλος.
5. Πρόληψη: Προβλέψιμα τελευταία πέντε λεπτά ανασκόπησης.

09. Μαθητής πετάγεται χωρίς να ζητήσει τον λόγο

Περίσταση: Η σωστή απάντηση διακόπτεται διαρκώς από έναν ενθουσιώδη μαθητή.

Μαθητής: «Μα ξέρω την απάντηση!»

Εκπαιδευτικός: «Χαίρομαι που είσαι έτοιμος. Θα περιμένεις όμως τη σειρά σου, για να ακούσουμε όλους.»

Μαθητής: «Θα με ξεχάσετε.»

Εκπαιδευτικός: «Σε είδα. Θα έρθει η σειρά σου μετά από δύο συμμαθητές.»

09. Μαθητής πετάγεται χωρίς να ζητήσει τον λόγο

1. Άμεση ενέργεια: Δίνω ορατή σειρά συμμετοχής και αναγνωρίζω την αυτοσυγκράτηση.
2. Αποφεύγω: Να εξευτελίσω τον μαθητή λέγοντας ότι κάνει επίδειξη.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αναθέτω συγκεκριμένο χρόνο συμμετοχής και διακριτική υπενθύμιση.
4. Μετά το περιστατικό: Συμφωνούμε σε μη λεκτικό σήμα υπομονής.
5. Πρόληψη: Κάρτες συμμετοχής και ισόρροπη κατανομή λόγου.

10. Η τάξη αρνείται να γράψει τις σημειώσεις

Περίσταση: Ακούγεται συλλογικά «όχι άλλο γράψιμο».

Μαθητής: «Πάλι να αντιγράψουμε;»

Εκπαιδευτικός: «Θα κρατήσουμε μόνο τρεις λέξεις-κλειδιά και μία δική σας πρόταση, όχι όλο τον πίνακα.»

Μαθητής: «Και γιατί δεν τα δίνετε έτοιμα;»

Εκπαιδευτικός: «Μπορώ να δώσω τον κορμό· εσείς θα συμπληρώσετε το συμπέρασμα.»

10. Η τάξη αρνείται να γράψει τις σημειώσεις

1. Άμεση ενέργεια: Αξιολογώ την αναγκαιότητα της αντιγραφής και μικραίνω το μηχανικό έργο.
2. Αποφεύγω: Να επιβάλω μακροσκελή αντιγραφή ως αντίποινα.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Παρέχω δομημένο φύλλο με κενά για ενεργητική συμπλήρωση.
4. Μετά το περιστατικό: Συζητώ ποιες σημειώσεις βοηθούν πραγματικά στη μελέτη.
5. Πρόληψη: Ισορροπία ενεργητικής γραφής και έτοιμων στηριγμάτων.

ΜΕΡΟΣ Α΄ · ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 02

Όρια & αποκλιμάκωση

Σενάρια 11–20

02

11. Μου λέει «Δεν θα μου πείτε εσείς τι θα κάνω»

Περίσταση: Ο μαθητής αρνείται οδηγία μπροστά στους συμμαθητές του.

Μαθητής: «Δεν θα μου πείτε εσείς τι θα κάνω!»

Εκπαιδευτικός: «Μπορείς να διαφωνείς, αλλά τώρα χρειάζεται να συνεχίσουμε. Θα συζητήσουμε την ένστασή σου όταν ηρεμήσουμε.»

Μαθητής: «Άρα δεν με ακούτε.»

Εκπαιδευτικός: «Θα σε ακούσω. Προς το παρόν χρειάζομαι να σταματήσει η διακοπή.»

11. Μου λέει «Δεν θα μου πείτε εσείς τι θα κάνω»

1. Άμεση ενέργεια: Χρησιμοποιώ χαμηλό τόνο και σύντομο σαφές όριο.
2. Αποφεύγω: Να αποδείξω δημόσια ποιος έχει μεγαλύτερη εξουσία.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Τερματίζω τη δημόσια αντιπαράθεση και ζητώ θεσμική στήριξη όπου προβλέπεται.
4. Μετά το περιστατικό: Ακούω τη δική του οπτική σε ιδιωτική συζήτηση.
5. Πρόληψη: Γνωστοί κανόνες διαφωνίας και μη ταπεινωτική αντιμετώπιση.

12. Ισχυρίζεται ότι τον έχω «βάλει στο μάτι»

Περίσταση: Αντιδρά σε παρατήρηση θεωρώντας ότι γίνεται διάκριση.

Μαθητής: «Εμένα μόνο μαλώνετε!»

Εκπαιδευτικός: «Θέλω να αισθάνεσαι ότι σου φέρομαι δίκαια. Μετά το μάθημα θα δούμε συγκεκριμένα τι έγινε.»

Μαθητής: «Πάντα αυτό λέτε.»

Εκπαιδευτικός: «Καταλαβαίνω ότι το νιώθεις επίμονα. Θα το εξετάσουμε προσεκτικά.»

12. Ισχυρίζεται ότι τον έχω «βάλει στο μάτι»

1. Άμεση ενέργεια: Δεν απορρίπτω το βίωμα· καταγράφω αντικειμενικά την παρατήρηση.
2. Αποφεύγω: Να χρησιμοποιήσω το «όλοι ξέρουν πώς είσαι».
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αν επιμένει, διακόπτω τη συζήτηση χωρίς ειρωνεία και ορίζω συγκεκριμένο χρόνο ακρόασης.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχω αν εφαρμόζω όμοια κριτήρια σε ανάλογες περιπτώσεις.
5. Πρόληψη: Διαφανείς προσδοκίες και έλεγχος δικών μου προκαταλήψεων.

13. Μου λέει «Δεν ξέρετε να κάνετε μάθημα»

Περίσταση: Η προσβλητική φράση ακούγεται μπροστά σε όλη την τάξη.

Μαθητής: «Δεν ξέρετε να κάνετε μάθημα!»

Εκπαιδευτικός: «Μπορούμε να μιλήσουμε για το τι σε δυσκολεύει, όχι όμως με προσβολές.»

Μαθητής: «Δεν με νοιάζει.»

Εκπαιδευτικός: «Θα συνεχίσουμε τώρα και θα επανέλθουμε σε συγκεκριμένο χρόνο.»

13. Μου λέει «Δεν ξέρετε να κάνετε μάθημα»

1. Άμεση ενέργεια: Αποφεύγω προσωπική αντιπαράθεση και ανακατευθύνω στο έργο.
2. Αποφεύγω: Να απαντήσω με αντίστοιχη προσβολή.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ακολουθώ το προβλεπόμενο βήμα διαχείρισης χωρίς παρορμητικές απειλές.
4. Μετά το περιστατικό: Ζητώ συγκεκριμένα παραδείγματα δυσκολίας, αναγνωρίζοντας όσα ισχύουν.
5. Πρόληψη: Διαδικασία ανατροφοδότησης μαθήματος χωρίς προσβολές.

14. Αρνείται να αλλάξει θέση

Περίσταση: Η αλλαγή θέσης ζητήθηκε μετά από συνεχή όχληση.

Μαθητής: «Δεν πάω πουθενά.»

Εκπαιδευτικός: «Ο στόχος είναι να μπορούμε να εργαστούμε. Έχεις λίγο χρόνο να μετακινηθείς και συζητάμε μετά.»

Μαθητής: «Όχι, θα κάτσω εδώ.»

Εκπαιδευτικός: «Δεν θα διαπραγματευτούμε τώρα δημόσια. Θα εφαρμόσουμε τη σχολική διαδικασία.»

14. Αρνείται να αλλάξει θέση

1. Άμεση ενέργεια: Κρατώ απόσταση και ελέγχω πιθανό λόγο που δυσκολεύει τη μετακίνηση.
2. Αποφεύγω: Να τραβήξω καρέκλα ή να αγγίξω τον μαθητή για συμμόρφωση.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Καλώ την ενδεδειγμένη υποστήριξη σύμφωνα με τον κανονισμό.
4. Μετά το περιστατικό: Διερευνώ ασφάλεια, δυναμικές ομάδας ή άλλη εύλογη ανησυχία.
5. Πρόληψη: Προκαθορισμένοι κανόνες θέσεων με δυνατότητα τεκμηριωμένων εξαιρέσεων.

15. Ειρωνεύεται τον βαθμό δυσκολίας του μαθήματος

Περίσταση: Η τάξη ακούει «σιγά τα δύσκολα».

Μαθητής: «Αυτά είναι για μικρά παιδιά.»

Εκπαιδευτικός: «Μπορεί να σου φαίνεται εύκολο. Δοκίμασε να τεκμηριώσεις μία πιο σύνθετη απάντηση.»

Μαθητής: «Και γιατί να το κάνω;»

Εκπαιδευτικός: «Γιατί μας ενδιαφέρει η αιτιολόγηση, όχι μόνο η γρήγορη απάντηση.»

15. Ειρωνεύεται τον βαθμό δυσκολίας του μαθήματος

1. Άμεση ενέργεια: Προσφέρω απαιτητική αλλά δίκαιη εργασία, χωρίς να τιμωρώ την ικανότητα.
2. Αποφεύγω: Να τον εκθέσω με επίτηδες άλυτη ερώτηση.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αν ειρωνεύεται συμμαθητές, οριοθετώ την υποτίμηση αμέσως.
4. Μετά το περιστατικό: Συζητώ για κατάλληλη διαφοροποίηση εργασιών.
5. Πρόληψη: Κλιμακωτές δραστηριότητες για μαθητές διαφορετικής ετοιμότητας.

16. Ο μαθητής φωνάζει όταν τον διορθώνω

Περίσταση: Μία απλή διόρθωση γίνεται αφορμή για έντονη φωνή.

Μαθητής: «Μην με διορθώνετε μπροστά σε όλους!»

Εκπαιδευτικός: «Βλέπω ότι σε ενόχλησε. Θα μιλήσουμε πιο ήρεμα και μπορούμε να το εξετάσουμε ιδιωτικά.»

Μαθητής: «Δεν θέλω να μιλήσω.»

Εκπαιδευτικός: «Εντάξει. Για τώρα συνέχισε με το πρώτο ερώτημα.»

16. Ο μαθητής φωνάζει όταν τον διορθώνω

1. Άμεση ενέργεια: Μειώνω το κοινό της σύγκρουσης και δίνω χρόνο αποκλιμάκωσης.
2. Αποφεύγω: Να απαιτήσω άμεση συγγνώμη ενώ είναι σε ένταση.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αν η ένταση αυξάνεται, ζητώ βοήθεια σύμφωνα με τις διαδικασίες.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχω αν η διόρθωση έγινε με τρόπο που εξέθεσε τον μαθητή.
5. Πρόληψη: Ατομική ανατροφοδότηση όταν υπάρχει αυξημένη ευαισθησία.

17. Λέει «Δεν με ενδιαφέρει το μάθημά σας»

Περίσταση: Ο μαθητής αρνείται να ανοίξει το βιβλίο.

Μαθητής: «Δεν με νοιάζουν τα Αρχαία.»

Εκπαιδευτικός: «Δεν είναι απαραίτητο να σου αρέσουν όλα. Χρειάζεται όμως να δοκιμάσεις το πρώτο βήμα.»

Μαθητής: «Και τι θα μου χρησιμεύσουν;»

Εκπαιδευτικός: «Είναι μια καλή ερώτηση. Πρώτα ας δούμε πώς συνδέεται αυτή η λέξη με τη γλώσσα μας.»

17. Λέει «Δεν με ενδιαφέρει το μάθημά σας»

1. Άμεση ενέργεια: Ζητώ ελάχιστη συγκεκριμένη εργασία και προσφέρω νόημα, όχι κήρυγμα.
2. Αποφεύγω: Να απαντήσω ότι το μάθημα είναι υποχρεωτικό και δεν με ενδιαφέρει τίποτε άλλο.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αναζητώ άλλη είσοδο στο ίδιο στόχο με μικρή επιλογή.
4. Μετά το περιστατικό: Συζητώ στόχους και εμπόδια ατομικά.
5. Πρόληψη: Σύνδεση ύλης με σύγχρονα παραδείγματα και επιλογές μαθητών.

18. Πετά ένα αντικείμενο από εκνευρισμό

Περίσταση: Ο μαθητής πετά κασετίνα και αναστατώνει την τάξη.

Μαθητής: «Αφήστε με!»

Εκπαιδευτικός: «Σταματάμε. Θέλω να κρατήσουμε απόσταση και να βεβαιωθώ ότι όλοι είναι ασφαλείς.»

Μαθητής: «Μη με πλησιάζετε.»

Εκπαιδευτικός: «Δεν θα σε πλησιάσω. Θα ζητήσω βοήθεια για να διαχειριστούμε με ασφάλεια την κατάσταση.»

18. Πετά ένα αντικείμενο από εκνευρισμό

1. Άμεση ενέργεια: Απομακρύνω την τάξη από τον κίνδυνο, καλώ αμέσως το ορισμένο υπεύθυνο πρόσωπο και εξασφαλίζω ασφαλή επίβλεψη.
2. Αποφεύγω: Να επιχειρήσω να αρπάξω αντικείμενα ή να ορμήσω στον μαθητή.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ακολουθώ το σχέδιο διαχείρισης κρίσεων του σχολείου· αν υπάρχει άμεσος κίνδυνος τραυματισμού, ζητώ επείγουσα βοήθεια.
4. Μετά το περιστατικό: Καταγράφονται αντικειμενικά τα γεγονότα και οργανώνεται υποστήριξη μετά την αποκατάσταση της ασφάλειας.
5. Πρόληψη: Σχέδιο υποστήριξης για πρώιμα σημάδια κλιμάκωσης.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

19. Αρνείται να παραδώσει τη γραπτή εργασία

Περίσταση: Στο τέλος του χρόνου κρατά το φύλλο απαντήσεων.

Μαθητής: «Δεν θα το δώσω, δεν πρόλαβα.»

Εκπαιδευτικός: «Καταλαβαίνω ότι χρειάζεσαι χρόνο. Θα ελέγξω πρώτα τις προβλεπόμενες διευκολύνσεις και μετά θα ολοκληρώσουμε τη διαδικασία.»

Μαθητής: «Είναι άδικο.»

Εκπαιδευτικός: «Θα ακούσω την ένστασή σου, αλλά θα ακολουθήσουμε τους κοινούς κανόνες.»

19. Αρνείται να παραδώσει τη γραπτή εργασία

1. Άμεση ενέργεια: Ελέγχω πρώτα ότι έχει τηρηθεί ο τυχόν εγκεκριμένος επιπλέον χρόνος ή άλλη προβλεπόμενη διευκόλυνση.
2. Αποφεύγω: Να τραβήξω το γραπτό από το χέρι του.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Τεκμηριώνω το συμβάν και εφαρμόζω το προβλεπόμενο πλαίσιο αξιολόγησης.
4. Μετά το περιστατικό: Συζητώ τεχνικές διαχείρισης χρόνου και τυχόν δυσκολίες.
5. Πρόληψη: Σαφή κριτήρια, προειδοποιήσεις χρόνου, νόμιμες διευκολύνσεις.

20. Προσπαθεί να παρασύρει όλο το τμήμα σε άρνηση

Περίσταση: Δυνατά λέει «κανείς να μη γράψει».

Μαθητής: «Δεν θα κάνουμε την άσκηση!»

Εκπαιδευτικός: «Θα ακούσω αντιρρήσεις με σεβασμό, αλλά η εργασία μας θα ξεκινήσει τώρα από ένα μικρό μέρος.»

Μαθητής: «Ούτε οι άλλοι θέλουν.»

Εκπαιδευτικός: «Ο καθένας μπορεί να εκφράσει τη γνώμη του. Προς το παρόν δουλεύουμε ατομικά δύο λεπτά.»

20. Προσπαθεί να παρασύρει όλο το τμήμα σε άρνηση

1. Άμεση ενέργεια: Αποσυνδέω την ατομική από τη συλλογική πίεση.
2. Αποφεύγω: Να απειλήσω όλο το τμήμα με αυθαίρετες κυρώσεις.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Δίνω επιλογή ανάμεσα σε δύο ισοδύναμες μορφές εργασίας και εφαρμόζω προβλέψιμα όρια.
4. Μετά το περιστατικό: Διαχωρίζω βάσιμο παράπονο από μη αποδεκτό τρόπο έκφρασης.
5. Πρόληψη: Τακτικά ασφαλή κανάλια για ανατροφοδότηση και αντιρρήσεις.

ΜΕΡΟΣ Α΄ · ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 03

Μελέτη & τεχνολογία

Σενάρια 21–30

03

21. Χρησιμοποιεί κινητό κρυφά

Περίσταση: Διακρίνεται συσκευή κάτω από το θρανίο.

Μαθητής: «Μόνο την ώρα κοιτούσα!»

Εκπαιδευτικός: «Θα ακολουθήσουμε τον ισχύοντα κανόνα του σχολείου για τις συσκευές. Τώρα επιστρέφουμε στο μάθημα.»

Μαθητής: «Μα και άλλοι το κάνουν.»

Εκπαιδευτικός: «Ο ίδιος κανόνας ισχύει για όλους· δεν θα συζητήσουμε άλλους μαθητές τώρα.»

21. Χρησιμοποιεί κινητό κρυφά

1. Άμεση ενέργεια: Εφαρμόζω τις εκάστοτε ισχύουσες σχολικές και κανονιστικές διαδικασίες.
2. Αποφεύγω: Να ψάξω το κινητό ή προσωπικές συνομιλίες.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Εφαρμόζω την ισχύουσα σχολική και κανονιστική διαδικασία για τις συσκευές, χωρίς αυτοσχέδιες κυρώσεις ή έλεγχο προσωπικού περιεχομένου.
4. Μετά το περιστατικό: Εξετάζω αν υπάρχει ανάγκη συνεννόησης με οικογένεια.
5. Πρόληψη: Σαφής υπενθύμιση κανόνων και εκπαιδευτικές δραστηριότητες ψηφιακής αυτορρύθμισης.

22. Έρχεται χωρίς βιβλίο και τετράδιο

Περίσταση: Το ίδιο πρόβλημα επαναλαμβάνεται τρίτη φορά.

Μαθητής: «Το ξέχασα πάλι.»

Εκπαιδευτικός: «Σήμερα θα δουλέψεις με αυτό το φύλλο. Θέλω να βρούμε έναν τρόπο να έρχεσαι προετοιμασμένος.»

Μαθητής: «Μα δεν το θυμάμαι ποτέ.»

Εκπαιδευτικός: «Ας γράψουμε μαζί μία υπενθύμιση που θα λειτουργεί για σένα.»

22. Έρχεται χωρίς βιβλίο και τετράδιο

1. Άμεση ενέργεια: Εξασφαλίζω πρόσβαση στο μάθημα χωρίς δημόσια έκθεση.
2. Αποφεύγω: Να αποδώσω το πρόβλημα σε αδιαφορία χωρίς διερεύνηση.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ζητώ συντονισμό με το κατάλληλο σχολικό πρόσωπο και οικογένεια εφόσον χρειάζεται.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχουμε αν το πρακτικό σύστημα λειτούργησε.
5. Πρόληψη: Λίστα υλικών ορατή και εναλλακτικά διαθέσιμα φύλλα.

23. Δεν παραδίδει ποτέ εργασίες

Περίσταση: Ο μαθητής δεν έχει παραδώσει τρεις εργασίες.

Μαθητής: «Δεν είχα χρόνο.»

Εκπαιδευτικός: «Ποιο μέρος σε δυσκόλεψε περισσότερο: να αρχίσεις ή να ολοκληρώσεις;»

Μαθητής: «Δεν ήξερα από πού να ξεκινήσω.»

Εκπαιδευτικός: «Θα δοκιμάσουμε τώρα την πρώτη πρόταση μαζί και μετά συνεχίζεις μόνος σου.»

23. Δεν παραδίδει ποτέ εργασίες

1. Άμεση ενέργεια: Διακρίνω οργανωτική δυσκολία από γνωστικό εμπόδιο.
2. Αποφεύγω: Να τον αποκαλέσω τεμπέλη.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Θέτω μικρό, μετρήσιμο στόχο και συντονίζω περαιτέρω υποστήριξη αν χρειάζεται.
4. Μετά το περιστατικό: Παρακολουθώ την πρόοδο αντί να μετρώ μόνο παραλείψεις.
5. Πρόληψη: Πρότυπο εργασίας, σαφή βήματα και ρεαλιστική προθεσμία.

24. Αντιγράφει σε διαγώνισμα

Περίσταση: Παρατηρώ σαφή χρήση μη επιτρεπόμενου βοηθήματος.

Μαθητής: «Όχι, δεν αντέγραφα!»

Εκπαιδευτικός: «Θα εφαρμόσουμε τη διαδικασία αξιολόγησης που ισχύει. Δεν θα κάνουμε συζήτηση μπροστά σε όλους.»

Μαθητής: «Θα με μηδενίσετε;»

Εκπαιδευτικός: «Θα ενημερωθείς ακριβώς για τα προβλεπόμενα, χωρίς πρόχειρες αποφάσεις.»

24. Αντιγράφει σε διαγώνισμα

1. Άμεση ενέργεια: Καταγράφω αντικειμενικά το περιστατικό και εφαρμόζω την προβλεπόμενη διαδικασία αξιολόγησης, όχι αυθαίρετη ποινή.
2. Αποφεύγω: Να προσβάλω δημόσια την αξιοπιστία ή τον χαρακτήρα του.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ζητώ θεσμική καθοδήγηση όταν η διαδικασία δεν είναι σαφής.
4. Μετά το περιστατικό: Συζητώ στρατηγικές προετοιμασίας και ακαδημαϊκή εντιμότητα.
5. Πρόληψη: Σαφής ενημέρωση κανόνων πριν από την αξιολόγηση.

25. Παραδίδει εργασία πιθανώς γραμμένη με AI

Περίσταση: Μια εργασία έχει πολύ διαφορετικό ύφος από τα προηγούμενα γραπτά.

Μαθητής: «Το έγραψα μόνος μου.»

Εκπαιδευτικός: «Θέλω να μου δείξεις τη διαδρομή της σκέψης σου και να εξηγήσεις δύο βασικές επιλογές του κειμένου.»

Μαθητής: «Άρα με κατηγορείτε;»

Εκπαιδευτικός: «Όχι. Δεν θεωρώ το ύφος ή έναν ανιχνευτή AI απόδειξη. Θα εξετάσουμε δίκαια τη μαθησιακή σου διαδικασία.»

25. Παραδίδει εργασία πιθανώς γραμμένη με AI

1. Άμεση ενέργεια: Ελέγχω προσχέδια, στάδια εργασίας και σύντομη προφορική τεκμηρίωση, με κανόνες γνωστοποιημένους εκ των προτέρων.
2. Αποφεύγω: Να θεωρήσω μια εφαρμογή ανίχνευσης αδιάψευστη απόδειξη.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ακολουθώ τη διαφανή πολιτική του σχολείου, επιτρέπω εξηγήσεις και δεν στηρίζω κυρώσεις αποκλειστικά σε AI detector.
4. Μετά το περιστατικό: Συμφωνούμε τι επιτρέπεται σε κάθε στάδιο χρήσης AI.
5. Πρόληψη: Συμφωνημένοι κανόνες επιτρεπτής χρήσης ΤΝ, αναφορά εργαλείων και αυθεντικά τεκμήρια της μαθησιακής πορείας.

26. Ξεχνά επανειλημμένα προθεσμίες

Περίσταση: Ο μαθητής εμφανίζεται έκπληκτος για γνωστή ημερομηνία.

Μαθητής: «Δεν το είδα στον πίνακα.»

Εκπαιδευτικός: «Ας δούμε πού ανακοινώθηκε και πώς θα κρατάς τις προθεσμίες.»

Μαθητής: «Έχω πολλά μαθήματα.»

Εκπαιδευτικός: «Το καταλαβαίνω. Θα επιλέξουμε έναν απλό τρόπο καταγραφής.»

26. Ξεχνά επανειλημμένα προθεσμίες

1. Άμεση ενέργεια: Ελέγχω σαφήνεια της ενημέρωσης και πιθανή ανάγκη υποστήριξης.
2. Αποφεύγω: Να επιβάλλω αμέσως χαρακτηρισμούς για ανευθυνότητα.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Παρέχω δομημένη υπενθύμιση και ισότιμη εφαρμογή πολιτικής εργασιών.
4. Μετά το περιστατικό: Αξιολογούμε αν το σύστημα προθεσμιών είναι ρεαλιστικό.
5. Πρόληψη: Κοινός πίνακας προθεσμιών και μικρές ενδιάμεσες ημερομηνίες.

27. Χρησιμοποιεί ακουστικά μέσα στο μάθημα

Περίσταση: Ο μαθητής δεν ακούει όταν του απευθύνομαι.

Μαθητής: «Δεν σας άκουσα.»

Εκπαιδευτικός: «Θα χρειαστεί να αφαιρέσεις τα ακουστικά ώστε να συμμετέχεις, εκτός αν υπάρχει συμφωνημένη εξαίρεση.»

Μαθητής: «Με βοηθούν να συγκεντρώνομαι.»

Εκπαιδευτικός: «Θα το συζητήσουμε ιδιωτικά για να βρούμε ασφαλή και κατάλληλη λύση.»

27. Χρησιμοποιεί ακουστικά μέσα στο μάθημα

1. Άμεση ενέργεια: Ελέγχω διακριτικά τυχόν εγκεκριμένη προσαρμογή ή ανάγκη υποστήριξης, πριν εφαρμόσω τον κοινό κανόνα.
2. Αποφεύγω: Να θεωρήσω όλες τις περιπτώσεις ταυτόσημες.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Συνεργάζομαι με αρμόδιους για εξατομικευμένες ρυθμίσεις όπου τεκμηριώνονται.
4. Μετά το περιστατικό: Εξηγώ σαφώς τι απαιτεί η δραστηριότητα και πότε.
5. Πρόληψη: Προβλέψιμοι κανόνες χρήσης συσκευών με λογικές προσαρμογές.

28. Δεν έχει διαβάσει ποτέ το λογοτεχνικό απόσπασμα

Περίσταση: Κατά τη συζήτηση δεν γνωρίζει καν το βασικό θέμα.

Μαθητής: «Δεν πρόλαβα να το διαβάσω.»

Εκπαιδευτικός: «Θα ξεκινήσεις με τις πρώτες δύο παραγράφους και θα σημειώσεις ποιος μιλά.»

Μαθητής: «Είναι τεράστιο.»

Εκπαιδευτικός: «Θα το χωρίσουμε σε μικρά μέρη· ας ξεκινήσουμε από το πρώτο.»

28. Δεν έχει διαβάσει ποτέ το λογοτεχνικό απόσπασμα

1. Άμεση ενέργεια: Οργανώνω προανάγνωση ή σύντομο απόσπασμα στην τάξη.
2. Αποφεύγω: Να τον αποκλείσω από όλη τη δραστηριότητα.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Προσαρμόζω τη μορφή ανάγνωσης και ελέγχω αναγνωστικά εμπόδια.
4. Μετά το περιστατικό: Καθορίζω ρεαλιστική ανάθεση και σύντομο έλεγχο.
5. Πρόληψη: Οδηγός ανάγνωσης με 3 ερωτήσεις και σαφή έκταση.

29. Φωτογραφίζουν συμμαθητές χωρίς συναίνεση

Περίσταση: Μαθητής φαίνεται να καταγράφει βίντεο στην τάξη.

Μαθητής: «Ήταν για πλάκα!»

Εκπαιδευτικός: «Σταματά η καταγραφή τώρα. Η ιδιωτικότητα και η ασφάλεια όλων προηγούνται.»

Μαθητής: «Δεν θα το ανεβάσω.»

Εκπαιδευτικός: «Χρειάζεται να χειριστούμε το περιστατικό με το σχολείο· δεν αρκεί μια υπόσχεση.»

29. Φωτογραφίζουν συμμαθητές χωρίς συναίνεση

1. Άμεση ενέργεια: Διακόπτω την καταγραφή, προστατεύω τους εμπλεκομένους και ενημερώνω αμέσως τα αρμόδια πρόσωπα του σχολείου.
2. Αποφεύγω: Δεν ανοίγω ή αναζητώ προσωπικό υλικό στο κινητό· δεν ζητώ να μου σταλεί ή να προβληθεί η καταγραφή στην τάξη.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ακολουθώ το σχολικό πρωτόκολλο προστασίας ανηλίκων και προσωπικών δεδομένων, χωρίς ανεξέλεγκτη διάδοση.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχεται η ασφάλεια του μαθητή που θίχτηκε και οργανώνεται πρόληψη.
5. Πρόληψη: Ρητή εκπαίδευση σε συναίνεση, εικόνα και ψηφιακό αποτύπωμα.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

30. Έρχεται συνεχώς αργοπορημένος

Περίσταση: Διακόπτει την έναρξη της διδασκαλίας μπαίνοντας με φωνές.

Μαθητής: «Τι να κάνω, είχε κίνηση.»

Εκπαιδευτικός: «Πέρασε ήσυχα και άνοιξε την εργασία που βλέπεις. Θα δούμε την αργοπορία μετά.»

Μαθητής: «Μα δεν έφταιγα.»

Εκπαιδευτικός: «Δεν χρειάζεται να το λύσουμε τώρα μπροστά σε όλους.»

30. Έρχεται συνεχώς αργοπορημένος

1. Άμεση ενέργεια: Διατηρώ ροή μαθήματος και καταγράφω σύμφωνα με τη διαδικασία.
2. Αποφεύγω: Να ανακρίνω τον μαθητή δημόσια κάθε φορά.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Συνεννοούμαι με αρμόδιους για επαναλαμβανόμενο ζήτημα.
4. Μετά το περιστατικό: Διερευνώ μετακίνηση, ωράριο και εφικτές λύσεις χωρίς βιαστικά συμπεράσματα.
5. Πρόληψη: Σταθερή διαδικασία ήσυχης ένταξης μετά από καθυστέρηση.

ΜΕΡΟΣ Α΄ · ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 04

Σχέσεις & ασφάλεια

Σενάρια 31–40

04

31. Κοροϊδεύουν μαθητή για λάθος απάντηση

Περίσταση: Μετά από εσφαλμένο συντακτικό χαρακτηρισμό ακούγονται γέλια.

Μαθητής: «Αυτό ούτε παιδί δημοτικού δεν θα το έλεγε!»

Εκπαιδευτικός: «Σταματάμε. Το λάθος είναι μέρος της μάθησης· δεν επιτρέπεται να γελοιοποιούμε κάποιον.»

Μαθητής: «Ένα αστείο κάναμε.»

Εκπαιδευτικός: «Η επίδραση έχει σημασία, όχι μόνο η πρόθεση. Επιστρέφουμε στην άσκηση.»

31. Κοροϊδεύουν μαθητή για λάθος απάντηση

1. Άμεση ενέργεια: Σταματώ το σχόλιο, προστατεύω τον μαθητή και δεν τον πιέζω να συνεχίσει.
2. Αποφεύγω: Να απαιτήσω από τον θιγόμενο να συγχωρήσει δημόσια.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Εξετάζω αν υπάρχει επαναλαμβανόμενη στοχοποίηση· αν εντοπιστούν ενδείξεις εκφοβισμού, ενημερώνω τους αρμοδίους.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχω διακριτικά πώς αισθάνεται και αν αισθάνεται ασφαλής.
5. Πρόληψη: Ασφαλείς πρακτικές ανατροφοδότησης και παραδείγματα λαθών του ίδιου του εκπαιδευτικού.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

32. Αποκλείουν σταθερά έναν μαθητή από ομάδες

Περίσταση: Κάθε φορά κανείς δεν θέλει να συνεργαστεί με τον ίδιο.

Μαθητής: «Δεν τον θέλουμε στην ομάδα μας.»

Εκπαιδευτικός: «Οι ομάδες οργανώνονται με τρόπους ώστε να συμμετέχουν όλοι με σαφή ρόλο.»

Μαθητής: «Μα δεν βοηθά.»

Εκπαιδευτικός: «Θα ορίσουμε συγκεκριμένο έργο για κάθε μέλος και θα ελέγξουμε τις δυσκολίες.»

32. Αποκλείουν σταθερά έναν μαθητή από ομάδες

1. Άμεση ενέργεια: Ορίζω δίκαιες ομάδες και διερευνώ πιθανή επαναλαμβανόμενη στοχοποίηση.
2. Αποφεύγω: Δεν επιβάλλω δημόσια συμφιλίωση ή «αναγκαστική φιλία», ούτε εκθέτω τον μαθητή που αποκλείεται.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Διερευνώ με διακριτικότητα ενδεχόμενη συστηματική στοχοποίηση και, όπου χρειάζεται, ενεργοποιώ τις διαδικασίες προστασίας.
4. Μετά το περιστατικό: Αξιολογώ ιδιωτικά τη συμμετοχή και την ασφάλεια.
5. Πρόληψη: Κύκλοι εναλλασσόμενων συνεργασιών με σαφείς ρόλους.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

33. Ακούγεται ρατσιστικό ή σεξιστικό σχόλιο

Περίσταση: Σε συζήτηση ιστορικού θέματος διατυπώνεται στερεοτυπική προσβολή.

Μαθητής: «Σιγά, απλώς τη γνώμη μου είπα.»

Εκπαιδευτικός: «Διαφωνίες επιτρέπονται. Η υποτίμηση ανθρώπων λόγω ταυτότητας δεν είναι αποδεκτή.»

Μαθητής: «Μα έτσι το λένε όλοι.»

Εκπαιδευτικός: «Μπορούμε να εξετάσουμε κριτικά μια άποψη χωρίς να προσβάλλουμε πρόσωπα.»

33. Ακούγεται ρατσιστικό ή σεξιστικό σχόλιο

1. Άμεση ενέργεια: Παρεμβαίνω, προστατεύω τους θιγόμενους, δεν απαιτώ εξομολογήσεις.
2. Αποφεύγω: Να το θεωρήσω «αστείο» για να μη χαλάσει το κλίμα.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Σε σοβαρό ή επαναλαμβανόμενο περιστατικό προστατεύω τους θιγόμενους, καταγράφω και ενημερώνω τα αρμόδια πρόσωπα.
4. Μετά το περιστατικό: Επιλέγω δραστηριότητα κριτικού γραμματισμού, όχι δημόσια αντιπαράθεση πάνω στην αξία προσώπων.
5. Πρόληψη: Κανόνες σεβαστού λόγου και κριτική επεξεργασία στερεοτύπων.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

34. Δύο μαθητές αρχίζουν να σπρώχνονται

Περίσταση: Η ένταση κλιμακώνεται σωματικά.

Μαθητής: «Μην τον αφήσετε να έρθει κοντά μου!»

Εκπαιδευτικός: «Σταματάμε. Κρατάμε απόσταση. Οι υπόλοιποι απομακρύνεστε από το σημείο.»

Μαθητής: «Θα τον χτυπήσω!»

Εκπαιδευτικός: «Ζητώ άμεσα βοήθεια. Προτεραιότητά μας είναι να μη τραυματιστεί κανείς.»

34. Δύο μαθητές αρχίζουν να σπρώχνονται

1. Άμεση ενέργεια: Εφαρμόζω αμέσως το πρωτόκολλο του σχολείου: ασφαλής απομάκρυνση των υπολοίπων και κλήση αρμόδιου προσωπικού.
2. Αποφεύγω: Δεν εμπλέκομαι σε επικίνδυνη σωματική αντιπαράθεση ούτε επιβάλλω επιτόπια «συμφιλίωση».
3. Αν δεν λειτουργήσει: Σε άμεσο κίνδυνο τραυματισμού καλώ επείγουσα βοήθεια και διατηρώ ασφαλή επίβλεψη σύμφωνα με το πρωτόκολλο.
4. Μετά το περιστατικό: Τεκμηριώνονται τα γεγονότα και η επόμενη υποστήριξη.
5. Πρόληψη: Συστημική πρόληψη συγκρούσεων και πρώιμη αναγνώριση εντάσεων.

⚠ Προσοχή: Άμεση προστασία και επείγουσα βοήθεια όπου απαιτείται.

35. Μαθήτρια ξεσπά σε κλάματα

Περίσταση: Κατά τη διάρκεια τεστ αρχίζει να κλαίει.

Μαθητής: «Δεν μπορώ άλλο σήμερα.»

Εκπαιδευτικός: «Βλέπω ότι δυσκολεύεσαι. Δεν χρειάζεται να το εξηγήσεις μπροστά σε όλους.»

Μαθητής: «Θέλω να φύγω.»

Εκπαιδευτικός: «Θα καλέσουμε ένα κατάλληλο πρόσωπο του σχολείου ώστε να έχεις βοήθεια με ασφάλεια.»

35. Μαθήτρια ξεσπά σε κλάματα

1. Άμεση ενέργεια: Προσφέρω διακριτική υποστήριξη και εξασφαλίζω ότι η μαθήτρια δεν αποχωρεί χωρίς ασφαλή συνοδεία ή επίβλεψη.
2. Αποφεύγω: Να πιέσω για προσωπικές λεπτομέρειες μπροστά στο τμήμα.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ελέγχω ασφάλεια και κινητοποιώ αρμόδιους σύμφωνα με το πλαίσιο.
4. Μετά το περιστατικό: Διερευνώ αργότερα τυχόν εκπαιδευτικές προσαρμογές.
5. Πρόληψη: Κλίμα αποδοχής και δυνατότητα αίτησης βοήθειας χωρίς δημόσια έκθεση.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

36. Μαθητής λέει «Δεν αντέχω άλλο»

Περίσταση: Η δήλωση ακούγεται με εμφανή απόγνωση και αναφορές ματαιότητας.

Μαθητής: «Δεν αντέχω άλλο, τίποτα δεν έχει νόημα.»

Εκπαιδευτικός: «Σε ακούω και σε παίρνω στα σοβαρά. Θέλω να βεβαιωθούμε ότι είσαι ασφαλής και να βρούμε άμεση υποστήριξη.»

Μαθητής: «Μην το πείτε πουθενά.»

Εκπαιδευτικός: «Θα σεβαστώ την ιδιωτικότητά σου όσο μπορώ, αλλά δεν μπορώ να κρατήσω μυστικό κάτι που αφορά την ασφάλειά σου.»

36. Μαθητής λέει «Δεν αντέχω άλλο»

1. Άμεση ενέργεια: Το αντιμετωπίζω ως πιθανή κρίση ασφάλειας, όχι ως απειθαρχία. Καλώ αμέσως αρμόδιο προσωπικό για εκτίμηση κινδύνου.
2. Αποφεύγω: Να υποβαθμίσω τα λόγια του ή να υποσχεθώ απόλυτη μυστικότητα.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αν υπάρχει άμεσος κίνδυνος, ο μαθητής δεν μένει μόνος: εξασφαλίζεται επίβλεψη και καλείται επείγουσα βοήθεια.
4. Μετά το περιστατικό: Η παρακολούθηση αναλαμβάνεται από αρμόδιους επαγγελματίες, με την αναγκαία μόνο κοινοποίηση πληροφοριών.
5. Πρόληψη: Σχολικό δίκτυο έγκαιρης παραπομπής και ορατά κανάλια βοήθειας.

⚠ Προσοχή: Άμεση προστασία και επείγουσα βοήθεια όπου απαιτείται.

37. Ένας μαθητής κοιμάται επανειλημμένα στο θρανίο

Περίσταση: Σε συνεχόμενα μαθήματα φαίνεται εξαντλημένος.

Μαθητής: «Κυρία, δεν μπορώ να κρατήσω τα μάτια μου ανοιχτά.»

Εκπαιδευτικός: «Βλέπω ότι είσαι πολύ κουρασμένος. Είσαι καλά; Χρειάζεσαι βοήθεια;»

Μαθητής: «Όχι, απλώς νυστάζω.»

Εκπαιδευτικός: «Σε ακούω. Ας δούμε ποια υποστήριξη χρειάζεται σήμερα.»

37. Ένας μαθητής κοιμάται επανειλημμένα στο θρανίο

1. Άμεση ενέργεια: Ελέγχω την άμεση ευεξία και ενημερώνω αρμόδιο σχολικό πρόσωπο αν επιμένει.
2. Αποφεύγω: Να υποθέσω χωρίς τεκμήρια ότι αδιαφορεί ή ξενυχτά από επιλογή.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Σε έντονη ή ασυνήθιστη υπνηλία, αδυναμία ανταπόκρισης ή άλλα ανησυχητικά σημεία ζητώ άμεσα την προβλεπόμενη συνδρομή.
4. Μετά το περιστατικό: Εξετάζονται διακριτικά πιθανές ανάγκες με κατάλληλους επαγγελματίες.
5. Πρόληψη: Προσιτός ρυθμός και δυνατότητα διακριτικής αίτησης υποστήριξης.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

38. Κυκλοφορεί ταπεινωτικό βίντεο μαθητή

Περίσταση: Μαθητές αναφέρουν διαμοιρασμό περιεχομένου σε ομαδική συνομιλία.

Μαθητής: «Όλοι το έχουν δει, γιατί ασχολείστε;»

Εκπαιδευτικός: «Το ότι κυκλοφόρησε δεν το κάνει αποδεκτό. Πρώτα προστατεύουμε το παιδί που στοχοποιείται.»

Μαθητής: «Να σας το στείλουμε;»

Εκπαιδευτικός: «Μην το προωθήσετε άλλο. Θα ενημερωθούν οι αρμόδιοι με ασφαλή τρόπο.»

38. Κυκλοφορεί ταπεινωτικό βίντεο μαθητή

1. Άμεση ενέργεια: Ζητώ να μη διαδοθεί άλλο το βίντεο και ενημερώνω αμέσως τους υπευθύνους για προστασία του παιδιού.
2. Αποφεύγω: Δεν ζητώ προώθηση ή αναπαραγωγή του βίντεο. Τυχόν τεκμήρια διαχειρίζονται μόνο αρμόδια πρόσωπα με ασφαλή τρόπο.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Οι αρμόδιοι οργανώνουν ασφαλή διαχείριση τυχόν τεκμηρίων, υποστήριξη του παιδιού και προβλεπόμενη αναφορά.
4. Μετά το περιστατικό: Συνεργάζομαι με σχολείο και οικογένειες βάσει αρμοδιοτήτων.
5. Πρόληψη: Ψηφιακή ιθαγένεια, συναίνεση και ασφαλής αναφορά.

⚠ Προσοχή: Άμεση προστασία και επείγουσα βοήθεια όπου απαιτείται.

39. Υπάρχει έντονος καβγάς για φήμη στα social

Περίσταση: Δύο ομάδες κατηγορούν η μία την άλλη για αναρτήσεις.

Μαθητής: «Μας έβριζαν όλο το βράδυ!»

Εκπαιδευτικός: «Το θέμα είναι σοβαρό. Σταματάμε τις κατηγορίες εδώ και θα εξεταστεί με ασφάλεια από τα αρμόδια πρόσωπα.»

Μαθητής: «Αλλά να πούμε τι έκαναν!»

Εκπαιδευτικός: «Θα υπάρξει τρόπος να ακουστείτε χωριστά, χωρίς να εκτεθεί κανείς.»

39. Υπάρχει έντονος καβγάς για φήμη στα social

1. Άμεση ενέργεια: Δεν επιτρέπω αναπαράσταση της αντιπαράθεσης μέσα στην τάξη.
2. Αποφεύγω: Να εκδικάσω επιτόπου ποιος φταίει με βάση φήμες.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αν συνυπάρχουν απειλές, παρενόχληση ή επαναλαμβανόμενη στοχοποίηση, ενεργοποιώ τις διαδικασίες προστασίας.
4. Μετά το περιστατικό: Ακολουθεί οργανωμένη διερεύνηση με αναγκαία εμπιστευτικότητα.
5. Πρόληψη: Κανόνες ασφάλειας σε ομαδικά chats και τρόποι αναφοράς.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

40. Μαθητής απομονώνεται μετά από αλλαγή σχολείου

Περίσταση: Νέος μαθητής κάθεται μόνος και αποφεύγει δραστηριότητες.

Μαθητής: «Δεν ξέρω κανέναν εδώ.»

Εκπαιδευτικός: «Είναι λογικό να χρειάζεσαι χρόνο. Θα σου δείξω τις επιλογές και μπορείς να αρχίσεις σε ζευγάρι.»

Μαθητής: «Δεν θέλω να με κοιτούν.»

Εκπαιδευτικός: «Θα το κάνουμε διακριτικά, χωρίς να χρειαστεί να συστηθείς μπροστά σε όλους.»

40. Μαθητής απομονώνεται μετά από αλλαγή σχολείου

1. Άμεση ενέργεια: Επιτρέπω σταδιακή ένταξη και προσεκτική επιλογή συνεργάτη.
2. Αποφεύγω: Να απαιτήσω δημόσια παρουσίαση προσωπικών στοιχείων.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ελέγχω διακριτικά αν υπάρχει συστηματικός αποκλεισμός.
4. Μετά το περιστατικό: Ορίζουμε προσιτό στόχο κοινωνικής και μαθησιακής συμμετοχής.
5. Πρόληψη: Διαδικασία καλωσορίσματος χωρίς υποχρεωτική έκθεση.

ΜΕΡΟΣ Α΄ · ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 05

Γονείς & συνεργασία

Σενάρια 41–50

05

41. Γονέας λέει «Φταίτε εσείς που το παιδί δεν μαθαίνει»

Περίσταση: Σε προγραμματισμένη συνάντηση ακούγεται έντονη κατηγορία.

Γονέας: «Το παιδί μου δεν μαθαίνει τίποτα στο μάθημά σας!»

Εκπαιδευτικός: «Θα ήθελα να δούμε μαζί συγκεκριμένα παραδείγματα και τι μπορούμε να αλλάξουμε.»

Γονέας: «Το λέει καθημερινά.»

Εκπαιδευτικός: «Είναι σημαντικό ότι το μεταφέρετε. Ας εντοπίσουμε σε ποια εργασία δυσκολεύεται.»

41. Γονέας λέει «Φταίτε εσείς που το παιδί δεν μαθαίνει»

1. Άμεση ενέργεια: Ακούω χωρίς άμυνα και παρουσιάζω διαγνωστικά τεκμήρια, όχι χαρακτηρισμούς.
2. Αποφεύγω: Να αποδώσω την ευθύνη αποκλειστικά στο σπίτι.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αν η συζήτηση γίνεται επιθετική, προτείνω νέα συνάντηση με αρμόδιο εκπρόσωπο.
4. Μετά το περιστατικό: Καταλήγουμε σε δύο εφικτά βήματα σχολείου και οικογένειας.
5. Πρόληψη: Προληπτική ενημέρωση για στόχους και κριτήρια αξιολόγησης.

42. Γονέας απαιτεί αλλαγή βαθμού

Περίσταση: Ο γονέας ζητά αύξηση χωρίς αναφορά στα κριτήρια.

Γονέας: «Ξέρω ότι αξίζει τουλάχιστον δύο μονάδες παραπάνω.»

Εκπαιδευτικός: «Να δούμε πρώτα το γραπτό και την κλίμακα αξιολόγησης, ώστε να μιλήσουμε με στοιχεία.»

Γονέας: «Θα κάνω παράπονα στη διεύθυνση.»

Εκπαιδευτικός: «Είναι δικαίωμά σας να ακολουθήσετε τις προβλεπόμενες διαδικασίες. Θα εξηγήσω τεκμηριωμένα την αξιολόγηση.»

42. Γονέας απαιτεί αλλαγή βαθμού

1. Άμεση ενέργεια: Παρουσιάζω τα κριτήρια και εξηγώ ποια επίσημη διαδικασία ένστασης ή επανεξέτασης ισχύει, εφόσον προβλέπεται.
2. Αποφεύγω: Να παζαρέψω βαθμό για να αποφύγω τη σύγκρουση.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ενημερώνω θεσμικά τη διεύθυνση και τηρώ την κατάλληλη διαδικασία.
4. Μετά το περιστατικό: Δίνω συγκεκριμένο ανατροφοδοτικό πλάνο βελτίωσης.
5. Πρόληψη: Εκ των προτέρων διαφανείς ρουμπρίκες αξιολόγησης.

43. Γονέας δικαιολογεί κάθε διακοπή του παιδιού

Περίσταση: Οι επανειλημμένες διακοπές παρουσιάζονται ως «ζωντάνια».

Γονέας: «Το παιδί μου είναι απλώς αυθόρμητο.»

Εκπαιδευτικός: «Συμφωνώ ότι ο αυθορμητισμός μπορεί να είναι δύναμη. Χρειάζεται όμως να συνυπάρχει με τον χρόνο των άλλων.»

Γονέας: «Δεν θα του κόψουμε τον χαρακτήρα.»

Εκπαιδευτικός: «Δεν είναι αυτός ο στόχος. Θέλουμε έναν τρόπο συμμετοχής που να βοηθά και το ίδιο.»

43. Γονέας δικαιολογεί κάθε διακοπή του παιδιού

1. Άμεση ενέργεια: Μιλώ για παρατηρήσιμη συμπεριφορά και επίδραση στη μάθηση.
2. Αποφεύγω: Να χαρακτηρίσω το παιδί «προβληματικό».
3. Αν δεν λειτουργήσει: Προτείνω σύντομη δοκιμή συγκεκριμένης ρουτίνας και ημερομηνία ανασκόπησης.
4. Μετά το περιστατικό: Αναφέρω και επιτυχημένα παραδείγματα του μαθητή.
5. Πρόληψη: Κοινό λεξιλόγιο σχολείου-οικογένειας για τη συμμετοχή.

44. Γονέας θέλει να πληροφορηθεί τιμωρία άλλου μαθητή

Περίσταση: Ζητά λεπτομέρειες για συμβάν με το παιδί του.

Γονέας: «Πείτε μου τι ποινή του βάλατε!»

Εκπαιδευτικός: «Μπορώ να σας ενημερώσω για τα μέτρα προστασίας του παιδιού σας, όχι για προσωπικά δεδομένα άλλου μαθητή.»

Γονέας: «Δηλαδή δεν κάνετε τίποτα;»

Εκπαιδευτικός: «Η ασφάλεια είναι προτεραιότητα. Θα εξηγήσω τη διαδικασία παρακολούθησης και ενημέρωσης.»

44. Γονέας θέλει να πληροφορηθεί τιμωρία άλλου μαθητή

1. Άμεση ενέργεια: Ενημερώνω μόνο για νόμιμα κοινοποιήσιμα μέτρα προστασίας του παιδιού τους, όχι για προσωπικά δεδομένα τρίτου.
2. Αποφεύγω: Να αποκαλύψω προσωπικά στοιχεία ή πειθαρχικές πληροφορίες τρίτου.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Παραπέμπω στον αρμόδιο της σχολικής μονάδας για επίσημη ενημέρωση.
4. Μετά το περιστατικό: Συμφωνούμε σε τρόπο επανελέγχου της ασφάλειας του παιδιού.
5. Πρόληψη: Σαφής ενημέρωση για δικαιώματα, απόρρητο και διαδικασίες.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

45. Γονέας στέλνει επιθετικά μηνύματα αργά τη νύχτα

Περίσταση: Φτάνουν διαδοχικά μηνύματα με απαιτήσεις άμεσης απάντησης.

Γονέας: «Απαιτώ να μου απαντήσετε τώρα!»

Εκπαιδευτικός: «Έλαβα το μήνυμά σας. Θα το εξετάσω εντός του προβλεπόμενου χρόνου επικοινωνίας του σχολείου.»

Γονέας: «Δεν δέχομαι αναβολές.»

Εκπαιδευτικός: «Για ουσιαστική συζήτηση προτείνω συγκεκριμένη συνάντηση μέσω του σχολείου.»

45. Γονέας στέλνει επιθετικά μηνύματα αργά τη νύχτα

1. Άμεση ενέργεια: Διατηρώ επαγγελματικά όρια, τεκμηριώνω και χρησιμοποιώ θεσμικά κανάλια.
2. Αποφεύγω: Να απαντήσω θυμωμένα από προσωπικό λογαριασμό.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αν υπάρχουν απειλές ενημερώνω αμέσως τη διεύθυνση και ακολουθώ κατάλληλη διαδικασία.
4. Μετά το περιστατικό: Συμφωνούμε κανάλι και εύλογο χρόνο απόκρισης.
5. Πρόληψη: Γραπτοί κανόνες επικοινωνίας από την αρχή του έτους.

46. Γονέας αμφισβητεί υποστηρικτική προσαρμογή

Περίσταση: Διαφωνεί με το ότι το παιδί του χρειάζεται διαφοροποίηση.

Γονέας: «Δεν θέλω να ξεχωρίζει το παιδί μου.»

Εκπαιδευτικός: «Στόχος είναι να έχει δίκαιη πρόσβαση στη μάθηση. Μπορούμε να εξετάσουμε μαζί τις δυνατότητες.»

Γονέας: «Θα το θεωρούν λιγότερο ικανό.»

Εκπαιδευτικός: «Θα προστατεύσουμε τη διακριτικότητα. Θα διακρίνουμε τις διδακτικές προσαρμογές από τυχόν επίσημες εξεταστικές διευκολύνσεις.»

46. Γονέας αμφισβητεί υποστηρικτική προσαρμογή

1. Άμεση ενέργεια: Εξηγώ τη διδακτική διαφοροποίηση χωρίς διάγνωση· οι ειδικές εξεταστικές ρυθμίσεις απαιτούν το προβλεπόμενο πλαίσιο.
2. Αποφεύγω: Να παρουσιάσω μη επιβεβαιωμένη ιατρική εκτίμηση.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Για επίσημες ειδικές διευκολύνσεις παραπέμπω στους αρμοδίους και στα απαιτούμενα έγγραφα· δεν υπόσχομαι αυθαίρετες εξαιρέσεις.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχουμε τα αποτελέσματα συγκεκριμένης παιδαγωγικής προσαρμογής.
5. Πρόληψη: Διαφοροποίηση που ωφελεί ευρύτερα την τάξη.

47. Γονέας θεωρεί ότι το παιδί του δέχεται εκφοβισμό

Περίσταση: Αναφέρει επανειλημμένο αποκλεισμό από συμμαθητές.

Γονέας: «Το παιδί μου φοβάται να έρθει σχολείο.»

Εκπαιδευτικός: «Σας ευχαριστώ που το αναφέρετε. Το αντιμετωπίζουμε σοβαρά και θα ενεργοποιήσουμε τη διαδικασία προστασίας.»

Γονέας: «Θέλω να λυθεί σήμερα.»

Εκπαιδευτικός: «Θα προχωρήσουμε άμεσα στα αναγκαία βήματα ασφάλειας και θα σας ενημερώσει το αρμόδιο πρόσωπο.»

47. Γονέας θεωρεί ότι το παιδί του δέχεται εκφοβισμό

1. Άμεση ενέργεια: Ακούω και καταγράφω συγκεκριμένα γεγονότα, εξασφαλίζω άμεση προστασία και ενημερώνω τους υπεύθυνους αναφορών.
2. Αποφεύγω: Να προτείνω στα παιδιά να τα βρουν μόνα τους.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ακολουθώ το θεσμικό πλαίσιο του σχολείου και τις διαθέσιμες επίσημες διαδικασίες αναφοράς και διερεύνησης.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχουμε συστηματικά την ασφάλεια και την υποστήριξη του παιδιού.
5. Πρόληψη: Γνωστοί ασφαλείς δίαυλοι αναφοράς προς εκπαιδευτικούς και γονείς.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

48. Γονέας συγκρίνει το παιδί με συμμαθητή

Περίσταση: Ζητά να μάθει γιατί ο άλλος πήρε καλύτερο βαθμό.

Γονέας: «Ο φίλος του πήρε 18, γιατί το δικό μου 15;»

Εκπαιδευτικός: «Θα μιλήσουμε για τη δουλειά του παιδιού σας με βάση κοινά κριτήρια, όχι για το γραπτό άλλου μαθητή.»

Γονέας: «Μα έγραψαν το ίδιο!»

Εκπαιδευτικός: «Ας δούμε συγκεκριμένα τα σημεία της δικής του απάντησης.»

48. Γονέας συγκρίνει το παιδί με συμμαθητή

1. Άμεση ενέργεια: Διαφυλάσσω προσωπικά δεδομένα και εστιάζω σε κριτήρια.
2. Αποφεύγω: Να συγκρίνω ονομαστικά δύο παιδιά.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Δίνω τεκμηριωμένη γραπτή ανατροφοδότηση.
4. Μετά το περιστατικό: Θέτουμε στόχο βελτίωσης συγκεκριμένου κριτηρίου.
5. Πρόληψη: Διαφανής ρουμπρίκα και δείγματα ανώνυμων απαντήσεων.

49. Γονέας κατηγορεί συμμαθητές με ονόματα σε ομαδικό email

Περίσταση: Μήνυμα προς πολλούς γονείς περιέχει προσωπικές κατηγορίες.

Γονέας: «Πρέπει όλοι να ξέρουν ποιοι το έκαναν!»

Εκπαιδευτικός: «Καταλαβαίνω την ανάγκη σας για προστασία. Χρειάζεται όμως να χρησιμοποιήσουμε τον επίσημο και εμπιστευτικό τρόπο αναφοράς.»

Γονέας: «Θα το κοινοποιήσω παντού.»

Εκπαιδευτικός: «Θα σας ενημερώσουμε για τις διαθέσιμες διαδικασίες. Η δημόσια έκθεση μαθητών μπορεί να βλάψει την προστασία τους.»

49. Γονέας κατηγορεί συμμαθητές με ονόματα σε ομαδικό email

1. Άμεση ενέργεια: Αποφεύγω απάντηση σε ομαδική αλυσίδα και διαβιβάζω εμπιστευτικά το ζήτημα στη Διεύθυνση.
2. Αποφεύγω: Να επιβεβαιώσω προσωπικά δεδομένα σε ομαδική αλληλογραφία.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ενεργοποιώ τους αρμόδιους για διαχείριση ιδιωτικότητας και ασφάλειας.
4. Μετά το περιστατικό: Δίνω σαφή ενημέρωση για θεσμικά κανάλια και επικοινωνία.
5. Πρόληψη: Προληπτικό πρωτόκολλο γονεϊκών επικοινωνιών.

⚠ Προσοχή: Ενημέρωση αρμόδιων προσώπων και κατάλληλη προστασία.

50. Συνάδελφος ανατρέπει τους συμφωνημένους κανόνες

Περίσταση: Οι μαθητές λαμβάνουν αντιφατικές οδηγίες από διαφορετικούς εκπαιδευτικούς.

Μαθητής: «Η άλλη καθηγήτρια μάς αφήνει!»

Εκπαιδευτικός: «Μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές πρακτικές. Εδώ ακολουθούμε τον συμφωνημένο κανόνα αυτού του μαθήματος.»

Μαθητής: «Άρα δεν ισχύουν παντού τα ίδια;»

Εκπαιδευτικός: «Ας ξεκαθαρίσουμε τους κοινούς κανόνες στο σχολείο, χωρίς να κρίνουμε πρόσωπα.»

50. Συνάδελφος ανατρέπει τους συμφωνημένους κανόνες

1. Άμεση ενέργεια: Αποφεύγω δημόσια αξιολόγηση συναδέλφου.
2. Αποφεύγω: Να απαξιώσω τον συνάδελφο μπροστά στους μαθητές.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ζητώ συνάντηση συντονισμού και κοινή γραπτή συμφωνία.
4. Μετά το περιστατικό: Συντονίζω τις ελάχιστες κοινές προσδοκίες.
5. Πρόληψη: Κοινό πλαίσιο από τον σύλλογο και συνεπής εφαρμογή.

ΜΕΡΟΣ Α΄ · ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 06

Φιλολογικά μαθήματα

Σενάρια 51–60

06

51. Αρνείται να διαβάσει δυνατά λογοτεχνικό κείμενο

Περίσταση: Μαθητής που δυσκολεύεται στην ανάγνωση παγώνει.

Μαθητής: «Δεν θέλω να διαβάσω, θα γελάσουν.»

Εκπαιδευτικός: «Δεν θα σε πιέσω να εκτεθείς. Μπορείς να επιλέξεις μία πρόταση ή να παρακολουθήσεις πρώτα.»

Μαθητής: «Θα διαβάσει άλλος;»

Εκπαιδευτικός: «Ναι, και θα δούμε πώς μπορείς να συμμετέχεις με ασφάλεια.»

51. Αρνείται να διαβάσει δυνατά λογοτεχνικό κείμενο

1. Άμεση ενέργεια: Δίνω εναλλακτικούς τρόπους συμμετοχής και δεν υποθέτω διάγνωση.
2. Αποφεύγω: Να επιμείνω ότι «όλοι πρέπει να διαβάζουν» εκείνη τη στιγμή.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Οργανώνω σταδιακή προετοιμασία ή ιδιωτική ανάγνωση.
4. Μετά το περιστατικό: Συμφωνούμε στόχο που είναι εφικτός και αποδεκτός από τον μαθητή.
5. Πρόληψη: Δικαίωμα προετοιμασίας και πρακτικές ανάγνωσης χωρίς έκθεση.

52. Η τάξη χλευάζει τα Αρχαία ως άχρηστα

Περίσταση: Ακούγονται επίμονες διαμαρτυρίες πριν από άσκηση γραμματικής.

Μαθητής: «Πού θα μου χρησιμεύσει ο απαρέμφατος;»

Εκπαιδευτικός: «Καλή ερώτηση. Ας δούμε πώς μας βοηθά να καταλάβουμε τη δομή μιας ιδέας και μια σύγχρονη λέξη.»

Μαθητής: «Πάλι γραμματική;»

Εκπαιδευτικός: «Σήμερα θα λύσουμε ένα πραγματικό πρόβλημα κατανόησης με δύο παραδείγματα.»

52. Η τάξη χλευάζει τα Αρχαία ως άχρηστα

1. Άμεση ενέργεια: Χτίζω γέφυρα με σημερινό λεξιλόγιο, χωρίς υποσχέσεις υπερβολικής χρησιμότητας.
2. Αποφεύγω: Να απαντήσω ότι πρέπει να αρέσουν τα Αρχαία σε όλους.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Δίνω εναλλακτικό παράδειγμα με το ίδιο γλωσσικό φαινόμενο.
4. Μετά το περιστατικό: Συλλέγω τι βοήθησε στην κατανόηση.
5. Πρόληψη: Σύντομα γλωσσικά ερωτήματα μέσα από αυθεντικά κείμενα.

53. Στην Έκθεση λέει «Δεν έχω καμία ιδέα»

Περίσταση: Η λευκή σελίδα παραμένει άδεια δέκα λεπτά.

Μαθητής: «Δεν μπορώ να γράψω πρόλογο.»

Εκπαιδευτικός: «Δεν χρειάζεται να αρχίσουμε από τον πρόλογο. Πες μου μία θέση για το θέμα.»

Μαθητής: «Δεν ξέρω καν τι πιστεύω.»

Εκπαιδευτικός: «Διάλεξε από δύο πιθανές οπτικές και γράψε έναν λόγο.»

53. Στην Έκθεση λέει «Δεν έχω καμία ιδέα»

1. Άμεση ενέργεια: Σπάζω την παραγωγή λόγου σε θέση, αιτιολόγηση και παράδειγμα.
2. Αποφεύγω: Να δώσω έτοιμο κείμενο για άκριτη αντιγραφή.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Παρέχω δομή παραγράφου και προφορικό σχεδιασμό.
4. Μετά το περιστατικό: Συμφωνούμε ότι η αναθεώρηση είναι μέρος της συγγραφής.
5. Πρόληψη: Χάρτες ιδεών και μικρά προγράμματα προσχεδίου.

54. Αμφισβητεί με ειρωνεία λογοτεχνική ερμηνεία

Περίσταση: Ο μαθητής ακούει ερμηνεία με την οποία διαφωνεί.

Μαθητής: «Αυτά τα βγάζετε από το μυαλό σας!»

Εκπαιδευτικός: «Η διαφωνία είναι πολύτιμη όταν στηρίζεται στο κείμενο. Ποια λέξη υποστηρίζει τη δική σου ανάγνωση;»

Μαθητής: «Εγώ το κατάλαβα αλλιώς.»

Εκπαιδευτικός: «Ωραία. Ας συγκρίνουμε τις δύο ερμηνείες με κειμενικές αναφορές.»

54. Αμφισβητεί με ειρωνεία λογοτεχνική ερμηνεία

1. Άμεση ενέργεια: Μετατρέπω την αντίρρηση σε τεκμηριωμένο διάλογο.
2. Αποφεύγω: Να επιβάλω τη δική μου ανάγνωση ως τη μόνη δυνατή.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Παρέχω υπόδειγμα «ισχυρισμός–χωρίο–ερμηνεία».
4. Μετά το περιστατικό: Αναγνωρίζω τεκμηριωμένες εναλλακτικές.
5. Πρόληψη: Κανόνας: καμία ερμηνεία χωρίς αναφορά στο κείμενο.

55. Αποστηθίζει ιστορικά γεγονότα χωρίς κατανόηση

Περίσταση: Δίνει ημερομηνίες αλλά δεν εξηγεί αιτίες.

Μαθητής: «Τα έμαθα όπως είναι στο βιβλίο!»

Εκπαιδευτικός: «Αυτό δείχνει προσπάθεια. Τώρα θα τα συνδέσουμε: ποια αιτία οδηγεί σε ποιο αποτέλεσμα;»

Μαθητής: «Μα δεν είναι αυτό η σωστή απάντηση;»

Εκπαιδευτικός: «Είναι ένα μέρος. Θα χτίσουμε και την ιστορική εξήγηση.»

55. Αποστηθίζει ιστορικά γεγονότα χωρίς κατανόηση

1. Άμεση ενέργεια: Χρησιμοποιώ αλυσίδα αιτίου–γεγονότος–συνέπειας.
2. Αποφεύγω: Να απορρίψω συνολικά την προσπάθεια απομνημόνευσης.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Δίνω οπτικό διάγραμμα και ένα υπόδειγμα ιστορικής αιτιολόγησης.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχουμε μαζί μία απάντηση βάσει κριτηρίων.
5. Πρόληψη: Δραστηριότητες σύγκρισης πηγών και αιτιακών δεσμών.

56. Στη Φιλοσοφία η συζήτηση γίνεται προσωπική επίθεση

Περίσταση: Μαθητές διαφωνούν για το τι είναι δίκαιο.

Μαθητής: «Όποιος πιστεύει αυτό είναι χαζός.»

Εκπαιδευτικός: «Σταματάμε τον χαρακτηρισμό. Κρίνουμε επιχειρήματα, όχι πρόσωπα.»

Μαθητής: «Μα λέει ανοησίες!»

Εκπαιδευτικός: «Μπορείς να εξηγήσεις ποια παραδοχή του επιχειρήματος αμφισβητείς.»

56. Στη Φιλοσοφία η συζήτηση γίνεται προσωπική επίθεση

1. Άμεση ενέργεια: Επαναφέρω τον διάλογο σε θέση, λόγο και αντίλογο.
2. Αποφεύγω: Να αφήσω την προσβολή στο όνομα της ελευθερίας έκφρασης.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αναστέλλω τη συζήτηση και περνώ σε γραπτές θέσεις αν χρειάζεται.
4. Μετά το περιστατικό: Ορίζουμε κοινό πλαίσιο ευγενούς αντίλογου.
5. Πρόληψη: Συστηματική εξάσκηση σε επιχειρηματολογική διαφωνία.

57. Λέει «Στα Λατινικά δεν καταλαβαίνω τίποτα»

Περίσταση: Σταματά πριν καν εντοπίσει ρήμα σε πρόταση.

Μαθητής: «Είναι όλα ίδια, δεν βγάζω άκρη.»

Εκπαιδευτικός: «Ας βρούμε μόνο το ρήμα. Έπειτα θα ρωτήσουμε ποιος ενεργεί.»

Μαθητής: «Και αν το ρήμα είναι άγνωστο;»

Εκπαιδευτικός: «Θα χρησιμοποιήσουμε κατάληξη και λεξικό ως βοήθεια, όχι μαντεψιά.»

57. Λέει «Στα Λατινικά δεν καταλαβαίνω τίποτα»

1. Άμεση ενέργεια: Διδάσκω σταθερή ακολουθία μορφολογικής και συντακτικής αναζήτησης.
2. Αποφεύγω: Να απαιτήσω πλήρη μετάφραση χωρίς ενδιάμεση καθοδήγηση.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Παρέχω κάρτα βημάτων και ένα λυμένο παράδειγμα.
4. Μετά το περιστατικό: Εξετάζω ποιο βήμα είναι πλέον αυτόνομο.
5. Πρόληψη: Επαναλαμβανόμενες μικρές ασκήσεις εντοπισμού δομής.

58. Μαθητής απορρίπτει κείμενο λόγω δύσκολου λεξιλογίου

Περίσταση: Σε αδίδακτο αρχαίο κείμενο δεν ξεκινά τη μετάφραση.

Μαθητής: «Δεν ξέρω σχεδόν καμία λέξη.»

Εκπαιδευτικός: «Δεν χρειάζεται να γνωρίζεις όλες τις λέξεις. Πρώτα βρες τα ρήματα και τους βασικούς συνδέσμους.»

Μαθητής: «Άρα δεν μεταφράζουμε ακόμη;»

Εκπαιδευτικός: «Πρώτα οργανώνουμε το νόημα· μετά δοκιμάζουμε μετάφραση.»

58. Μαθητής απορρίπτει κείμενο λόγω δύσκολου λεξιλογίου

1. Άμεση ενέργεια: Μοντελοποιώ στρατηγική κατανόησης συμφραζομένων.
2. Αποφεύγω: Να του δώσω όλη τη μετάφραση ώστε να τελειώσει.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Υποστηρίζω με μορφολογικές νύξεις και λεξιλογικό ελάχιστο.
4. Μετά το περιστατικό: Αξιολογούμε τη στρατηγική και όχι μόνο το τελικό προϊόν.
5. Πρόληψη: Ρουτίνα τριών περασμάτων σε άγνωστο κείμενο.

59. Η συζήτηση για ιστορική περίοδο πολώνεται

Περίσταση: Μαθητές συνδέουν ιστορική ανάλυση με τρέχουσες πολιτικές αντιπαραθέσεις.

Μαθητής: «Όποιος διαφωνεί είναι με τους κακούς!»

Εκπαιδευτικός: «Θα αξιολογήσουμε ιστορικές πηγές και επιχειρήματα, όχι τις ταυτότητες των συμμαθητών.»

Μαθητής: «Μα είναι ξεκάθαρο ποιος έχει δίκιο.»

Εκπαιδευτικός: «Ας ξεχωρίσουμε ελέγξιμα γεγονότα, τεκμηριωμένες ερμηνείες και προσωπικές κρίσεις· δεν έχουν όλες οι θέσεις ίδια τεκμήρια.»

59. Η συζήτηση για ιστορική περίοδο πολώνεται

1. Άμεση ενέργεια: Ορίζω τεκμήρια, χρονικό πλαίσιο και ασφαλείς κανόνες συζήτησης.
2. Αποφεύγω: Να μετατρέψω το μάθημα σε προσωπική πολιτική αντιπαράθεση.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Αν αυξηθεί η ένταση, επαναφέρω ατομική αξιολόγηση πηγής.
4. Μετά το περιστατικό: Εξηγώ γιατί η τεκμηρίωση δεν σημαίνει εξίσωση έγκυρων ιστορικών γεγονότων με αβάσιμες θέσεις.
5. Πρόληψη: Συγκριτικές πηγές και ρητά κριτήρια τεκμηρίωσης.

60. Στην προφορική εξέταση παγώνει από άγχος

Περίσταση: Ο μαθητής που είχε προετοιμαστεί αδυνατεί να ξεκινήσει.

Μαθητής: «Τα ξέχασα όλα.»

Εκπαιδευτικός: «Πάρε λίγο χρόνο. Μπορείς να ξεκινήσεις από μία λέξη-κλειδί, μέσα στις δυνατότητες της συγκεκριμένης εξέτασης.»

Μαθητής: «Κι αν κολλήσω πάλι;»

Εκπαιδευτικός: «Θα κάνουμε μία βοηθητική ερώτηση και θα προχωρήσουμε βήμα βήμα.»

60. Στην προφορική εξέταση παγώνει από άγχος

1. Άμεση ενέργεια: Μειώνω την πίεση χωρίς να καταργώ τον μαθησιακό στόχο.
2. Αποφεύγω: Να ερμηνεύσω το άγχος ως αδιαβασιά.
3. Αν δεν λειτουργήσει: Ακολουθώ μόνο τις επιτρεπόμενες μορφές αξιολόγησης και τις επίσημα εγκεκριμένες διευκολύνσεις, χωρίς αυθαίρετη αλλαγή όρων.
4. Μετά το περιστατικό: Ελέγχουμε ποια μορφή προετοιμασίας βοηθά.
5. Πρόληψη: Σύντομη εξάσκηση υπό σαφείς όρους και έγκαιρη ενημέρωση για τυχόν εγκεκριμένες προσαρμογές.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ · ΜΕΡΟΣ Β΄

Μέρος Β΄ — 80 δραστηριότητες 3–5 λεπτών

Οι παρακάτω πρακτικές μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αρχή, στη μέση ή στο τέλος του μαθήματος. Τα παραδείγματα είναι προσαρμοσμένα σε Νεοελληνική Γλώσσα, Λογοτεχνία, Αρχαία, Ιστορία και Φιλοσοφία.

B

Ήρεμη έναρξη

Δέκα σύντομες δραστηριότητες για άμεση εφαρμογή.

01

Ήρεμη έναρξη

01

01. Πρόταση στον πίνακα. Οι μαθητές απαντούν γραπτώς σε μία ερώτηση πριν αρχίσει ο προφορικός διάλογος. Παράδειγμα: «Ποια είναι η βασική ιδέα του κειμένου;»

02

02. Τρία σημεία ετοιμότητας. Σημειώνουν αν έχουν βιβλίο, τετράδιο και συγκεκριμένο στόχο ημέρας. Παράδειγμα: «Σήμερα θα αναγνωρίσω δύο συντακτικές σχέσεις».

Ήρεμη έναρξη

03

03. Σιωπηλή πρόβλεψη. Κοιτούν τίτλο και διατυπώνουν μία πρόβλεψη χωρίς να μιλούν. Παράδειγμα: «Τι υποδηλώνει ο τίτλος του διηγήματος;»

04

04. Λέξη-γέφυρα. Συνδέουν μία λέξη προηγούμενου μαθήματος με νέο ζήτημα. Παράδειγμα: «Δίκαιο» από Αρχαία στη Φιλοσοφία.

Ήρεμη έναρξη

05

05. Ένα ερώτημα ανασκόπησης. Απαντούν ατομικά σε ερώτημα ανάκλησης. Παράδειγμα: «Ποια αιτία προηγήθηκε της μεταρρύθμισης;»

06

06. Διάλεξε παράδειγμα. Επιλέγουν ένα από δύο παραδείγματα για σύντομη εξάσκηση. Παράδειγμα: Ενεργητική ή παθητική σύνταξη.

Ήρεμη έναρξη

07

07. Μισή πρόταση. Συμπληρώνουν κατάλληλο τέλος σε μια αρχή πρότασης. Παράδειγμα: «Ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι…»

08

08. Μικρός λεξιλογικός γρίφος. Εντοπίζουν κοινή ρίζα δύο λέξεων. Παράδειγμα: «παιδεία – παιδαγωγός».

Ήρεμη έναρξη

09

09. Πρώτη σκέψη. Γράφουν ανώνυμα μία απορία για την ενότητα. Παράδειγμα: «Τι δεν καταλαβαίνω στην ιστορική πηγή;»

10

10. Σήμα εκκίνησης. Μετά από ένα σύντομο σταθερό σήμα περνούν σε ατομική εργασία. Παράδειγμα: Υπογράμμιση τριών λέξεων-κλειδιών.

Ενεργή ακρόαση

Δέκα σύντομες δραστηριότητες για άμεση εφαρμογή.

02

Ενεργή ακρόαση

11

11. Ομιλητής και αναδιατύπωση. Ο δεύτερος συνοψίζει αυτό που είπε ο πρώτος πριν απαντήσει. Παράδειγμα: Δύο ερμηνείες για έναν ήρωα.

12

12. Άκου μία λέξη. Σημειώνουν λέξη-κλειδί από την απάντηση συμμαθητή. Παράδειγμα: Λέξεις που περιγράφουν την αφηγηματική φωνή.

Ενεργή ακρόαση

13

13. Συμφωνώ επειδή. Αρχίζουν την τοποθέτηση με αναφορά στο προηγούμενο επιχείρημα. Παράδειγμα: «Συμφωνώ με το χωρίο γιατί...»

14

14. Διαφωνώ με τεκμήριο. Διατυπώνουν ευγενική διαφωνία με παραπομπή στο κείμενο. Παράδειγμα: Ιστορική πηγή Α έναντι πηγής Β.

Ενεργή ακρόαση

15

15. Μία ερώτηση διευκρίνισης. Ζητούν εξήγηση αντί να απορρίψουν απάντηση. Παράδειγμα: «Τι εννοείς με τον όρο ειρωνεία;»

16

16. Χρόνος χωρίς διακοπή. Εργάζονται σε ζευγάρια με 30" αδιάκοπου λόγου ανά μαθητή. Παράδειγμα: Ερμηνεία μιας στροφής ποιήματος.

Ενεργή ακρόαση

17

17. Επαναλαμβάνω σωστά. Πριν απαντήσουν, αναφέρουν δίκαια τη θέση άλλου. Παράδειγμα: Διαφωνία πάνω σε φιλοσοφικό επιχείρημα.

18

18. Ερώτηση αντί κρίσης. Μετατρέπουν μία επικριτική φράση σε ανοιχτή ερώτηση. Παράδειγμα: Από «είναι λάθος» σε «ποιο χωρίο το δείχνει;»

Ενεργή ακρόαση

19

19. Χάρτης επιχειρημάτων. Καταγράφουν δύο θέσεις που ακούστηκαν χωρίς αξιολόγηση. Παράδειγμα: Αίτια ενός ιστορικού γεγονότος.

20

20. Κλείσιμο ακρόασης. Κάθε ομάδα λέει ποια νέα ιδέα άκουσε από άλλο μέλος. Παράδειγμα: Τρεις ερμηνείες κειμενικού δείκτη.

ΜΕΡΟΣ Β΄ · ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 3–5 ΛΕΠΤΩΝ

Ασφαλές λάθος

Δέκα σύντομες δραστηριότητες για άμεση εφαρμογή.

03

Ασφαλές λάθος

21

21. Βρες το φιλικό λάθος. Διορθώνουν ανώνυμο, επινοημένο παράδειγμα χωρίς να στοχοποιείται μαθητής. Παράδειγμα: Λανθασμένη αναγνώριση υποκειμένου.

22

22. Πώς το σκέφτηκες;. Περιγράφουν τη διαδρομή σκέψης και όχι μόνο το αποτέλεσμα. Παράδειγμα: Ανάλυση σύνθετης αρχαίας πρότασης.

Ασφαλές λάθος

23

23. Δύο λογικές απαντήσεις. Συγκρίνουν δύο εύλογες αρχικές απαντήσεις. Παράδειγμα: Ερμηνεία συμβόλου σε ποίημα.

24

24. Διορθώνω μόνος. Επιστρέφουν σε μία παλιά απάντηση και βελτιώνουν μία φράση. Παράδειγμα: Προσθήκη τεκμηρίου σε παράγραφο.

Ασφαλές λάθος

25

25. Το λάθος που με βοήθησε. Γράφουν ποιο λάθος αποσαφήνισε μια ιδέα, χωρίς ονόματα. Παράδειγμα: Χρήση επιρρηματικού προσδιορισμού.

26

26. Έλεγχος πριν από απάντηση. Χρησιμοποιούν δύο κριτήρια αυτοδιόρθωσης. Παράδειγμα: Αν υπάρχει θέση και αιτιολόγηση στο κείμενο.

Ασφαλές λάθος

27

27. Εναλλακτικός δρόμος. Δύο ομάδες προτείνουν διαφορετική μέθοδο λύσης. Παράδειγμα: Μετάφραση με πρώτο βήμα ρήμα ή σύνδεσμο.

28

28. Άλλαξε μία λέξη. Βελτιώνουν ακρίβεια διατύπωσης με μία μικρή αλλαγή. Παράδειγμα: Από «καλό» σε «τεκμηριωμένο» επιχείρημα.

Ασφαλές λάθος

29

29. Από το λάθος στον κανόνα. Γενικεύουν τον κανόνα πίσω από ένα συχνό λάθος. Παράδειγμα: Αντικείμενο και κατηγορούμενο.

30

30. Ενθάρρυνση τεκμηρίωσης. Επιβραβεύουν την αναφορά σε τεκμήριο, ακόμη κι αν το συμπέρασμα χρειάζεται διόρθωση. Παράδειγμα: Ιστορική κρίση βασισμένη σε πηγή.

Συνεργασία

Δέκα σύντομες δραστηριότητες για άμεση εφαρμογή.

04

Συνεργασία

31

31. Τρεις ρόλοι σε τρία λεπτά. Μοιράζουν συντονιστή, γραμματέα, εισηγητή και εκτελούν μικρό έργο. Παράδειγμα: Παράγραφος για τα μέσα ενημέρωσης.

32

32. Μία κοινή πρόταση. Κάθε μέλος προσφέρει μία λέξη ή φράση για κοινό συμπέρασμα. Παράδειγμα: Θεματική περίοδος επιχειρηματολογίας.

Συνεργασία

33

33. Ζευγάρι ελεγκτών. Ο ένας δίνει λύση, ο άλλος ελέγχει με κριτήρια. Παράδειγμα: Ορθότητα συντακτικών χαρακτηρισμών.

34

34. Κάρτες απόψεων. Οι μαθητές συνθέτουν προτάσεις που δίνουν όλοι, όχι μόνο ο πιο γρήγορος. Παράδειγμα: Διαφορετικά κίνητρα ιστορικού προσώπου.

Συνεργασία

35

35. Αλυσιδωτή αφήγηση. Κάθε μέλος προσθέτει ένα ακριβές γεγονός. Παράδειγμα: Χρονολογική ακολουθία ιστορίας.

36

36. Το μισό κείμενο. Ζευγάρια επεξεργάζονται διαφορετικό μέρος και ανταλλάσσουν περιλήψεις. Παράδειγμα: Δύο παράγραφοι ιστορικής πηγής.

Συνεργασία

37

37. Κοινό τεκμήριο. Η ομάδα επιλέγει το ισχυρότερο από τρεις κειμενικές αναφορές. Παράδειγμα: Χαρακτηρισμός λογοτεχνικού ήρωα.

38

38. Ρόλος παρατηρητή. Ένα μέλος παρατηρεί αν όλοι μιλούν και δίνει σύντομη ανατροφοδότηση. Παράδειγμα: Ανάλυση φιλοσοφικού συλλογισμού.

Συνεργασία

39

39. Συμπλήρωσε τη σκέψη. Ο δεύτερος βελτιώνει μια πρόταση του πρώτου χωρίς να την απορρίπτει. Παράδειγμα: Σύνδεση αιτίας και συνέπειας.

40

40. Κοινό εισιτήριο εξόδου. Κάθε ζευγάρι παραδίδει μία απάντηση με σαφή συμβολή και των δύο. Παράδειγμα: Ερμηνεία παραλληλισμού.

Αυτορρύθμιση

Δέκα σύντομες δραστηριότητες για άμεση εφαρμογή.

05

Αυτορρύθμιση

41

41. Στάση πριν την αντίδραση. Οι μαθητές περιγράφουν ένα ουδέτερο βήμα όταν εκνευρίζονται, χωρίς προσωπικές αποκαλύψεις. Παράδειγμα: «Μπορώ να ζητήσω διευκρίνιση αντί να διακόψω».

42

42. Κλίμακα προσπάθειας. Βαθμολογούν ιδιωτικά την προσπάθεια σε στόχο, όχι την προσωπική τους αξία. Παράδειγμα: Συγκέντρωση στην ανάγνωση 5'.

Αυτορρύθμιση

43

43. Σπάω το έργο. Χωρίζουν μια απαιτητική εργασία σε τρία μικρά βήματα. Παράδειγμα: Σχεδιάγραμμα παραγωγής λόγου.

44

44. Τι ελέγχω;. Διαχωρίζουν όσα μπορούν να επηρεάσουν από όσα δεν μπορούν. Παράδειγμα: Προετοιμασία για ένα διαγώνισμα.

Αυτορρύθμιση

45

45. Μικρή επιλογή. Επιλέγουν ισοδύναμο τρόπο να δείξουν κατανόηση. Παράδειγμα: Γραπτό ή προφορικό περίγραμμα λογοτεχνικού αποσπάσματος.

46

46. Η παύση των 20". Κάνουν σύντομη σιωπηλή παύση πριν από δύσκολη απάντηση. Παράδειγμα: Σύνταξη κριτικού επιχειρήματος.

Αυτορρύθμιση

47

47. Αυτό που χρειάζομαι. Επιλέγουν σε κάρτα υποστήριξη χωρίς να αποκαλύψουν προσωπικό ζήτημα. Παράδειγμα: «Παράδειγμα / περισσότερο χρόνο / ορισμό».

48

48. Δύο λεπτά συγκέντρωσης. Θέτουν μικρό χρονικό στόχο ολοκλήρωσης. Παράδειγμα: Αναζήτηση κειμενικών δεικτών.

Αυτορρύθμιση

49

49. Μία ρεαλιστική υπόσχεση. Σημειώνουν μικρή επόμενη ενέργεια για προετοιμασία. Παράδειγμα: «Θα διαβάσω μία πηγή και θα γράψω δύο αιτίες».

50

50. Αποτύπωμα προόδου. Συγκρίνουν παλιά και νέα εργασία ως προς ένα κριτήριο. Παράδειγμα: Βελτίωση συνοχής παραγράφου.

Συμπερίληψη

Δέκα σύντομες δραστηριότητες για άμεση εφαρμογή.

06

Συμπερίληψη

51

51. Δύο τρόποι απάντησης. Επιτρέπεται σύντομη γραπτή ή προφορική συμμετοχή. Παράδειγμα: Ερμηνεία κειμενικής εικόνας.

52

52. Το παράδειγμα αλλάζει. Χρησιμοποιούνται παραδείγματα από διαφορετικά ενδιαφέροντα. Παράδειγμα: Επιχειρήματα για αθλητισμό, τέχνη, επιστήμη.

Συμπερίληψη

53

53. Ασφαλής επιλογή συνεργάτη. Ορίζονται ζευγάρια με παιδαγωγικό κριτήριο χωρίς δημόσια απόρριψη. Παράδειγμα: Ανάγνωση μικρής ιστορικής πηγής.

54

54. Συγκρίνουμε χωρίς ονόματα. Παρουσιάζονται ανώνυμα διαφορετικές προσεγγίσεις. Παράδειγμα: Δύο ανώνυμα σχεδιαγράμματα.

Συμπερίληψη

55

55. Η σιωπηλή συμμετοχή. Οι μαθητές προσφέρουν ιδέες σε σημειώματα αντί δημόσιας έκθεσης. Παράδειγμα: Ανάλυση χαρακτήρων.

56

56. Ο καθένας έναν ρόλο. Η εργασία χωρίζεται σε εφικτές συνεισφορές. Παράδειγμα: Διάκριση επιχειρήματος, τεκμηρίου και αντίλογου.

Συμπερίληψη

57

57. Λέξεις χωρίς στερεότυπα. Αντικαθιστούν μειωτικούς χαρακτηρισμούς με ακριβείς περιγραφές. Παράδειγμα: Επεξεργασία φορτισμένου ιστορικού λόγου.

58

58. Ακούω διαφορετική οπτική. Διατυπώνουν δύο ερμηνείες χωρίς να αποδίδουν ταυτότητες. Παράδειγμα: Η οπτική δύο χαρακτήρων διηγήματος.

Συμπερίληψη

59

59. Προηγείται η δομή. Παρέχεται ο ίδιος μαθησιακός στόχος με διαφορετικά υποστηρίγματα. Παράδειγμα: Κάρτα βημάτων για αδίδακτο κείμενο.

60

60. Δικαίωμα ερώτησης. Κανονικοποιούν το αίτημα διευκρίνισης με μία πρότυπη φράση. Παράδειγμα: «Ποιο μέρος του όρου πρέπει να κρατήσω;»

ΜΕΡΟΣ Β΄ · ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 3–5 ΛΕΠΤΩΝ

Κριτικός διάλογος

Δέκα σύντομες δραστηριότητες για άμεση εφαρμογή.

07

Κριτικός διάλογος

61

61. Ισχυρισμός–τεκμήριο. Γράφουν μία θέση με μία συγκεκριμένη αναφορά σε πηγή. Παράδειγμα: Δύο τεκμήρια από ιστορικό παράθεμα.

62

62. Γεγονός ή γνώμη;. Ταξινομούν τρεις σύντομες προτάσεις. Παράδειγμα: Ιστορική περιγραφή έναντι αξιολογικής κρίσης.

Κριτικός διάλογος

63

63. Ο αντίλογος με σεβασμό. Δίνουν αντίλογο που αρχίζει από «Ένα άλλο επιχείρημα είναι…». Παράδειγμα: Συζήτηση για λογοκρισία και ΜΜΕ.

64

64. Η πιο δυνατή λέξη. Εντοπίζουν φορτισμένη λέξη και εξηγούν επίδραση. Παράδειγμα: Ρητορική ερώτηση σε άρθρο.

Κριτικός διάλογος

65

65. Ποια πηγή;. Εντοπίζουν τι χρειάζεται επαλήθευση πριν υιοθετήσουν ισχυρισμό. Παράδειγμα: Πληροφορία από ανώνυμη ιστοσελίδα.

66

66. Συμπέρασμα ή υπόθεση;. Διαχωρίζουν τι γνωρίζουμε από τι συμπεραίνουμε. Παράδειγμα: Απόσπασμα Θουκυδίδη.

Κριτικός διάλογος

67

67. Το ισχυρότερο αντίθετο επιχείρημα. Παρουσιάζουν δίκαια τη θέση που δεν υιοθετούν. Παράδειγμα: Φιλοσοφία περί δικαιοσύνης.

68

68. Η πλάνη στην πρόταση. Αναγνωρίζουν γενίκευση ή προσωπική επίθεση σε επινοημένο παράδειγμα. Παράδειγμα: «Όλοι οι νέοι...» ως ατεκμηρίωτη γενίκευση.

Κριτικός διάλογος

69

69. Αν άλλαζε ένα δεδομένο. Διερευνούν πώς αλλάζει ένα συμπέρασμα όταν αλλάζει μία προϋπόθεση. Παράδειγμα: Ιστορικό εναλλακτικό σενάριο με ρητή διάκριση υποθετικού.

70

70. Τεκμηριωμένο κλείσιμο. Ολοκληρώνουν συζήτηση με δύο τεκμηριωμένες παραδοχές και μία ανοιχτή απορία. Παράδειγμα: Σύγκριση δύο λογοτεχνικών ηρώων.

Θετικό κλείσιμο

Δέκα σύντομες δραστηριότητες για άμεση εφαρμογή.

08

Θετικό κλείσιμο

71

71. Μία νέα γνώση. Γράφουν μία φράση που μπορούν να εξηγήσουν. Παράδειγμα: Η λειτουργία ενός αφηγηματικού τρόπου.

72

72. Μία απορία. Καταθέτουν ερώτημα χωρίς όνομα. Παράδειγμα: Δυσκολία στη χρήση μετοχής.

Θετικό κλείσιμο

73

73. Διόρθωσα μια σκέψη. Αναγνωρίζουν μία βελτίωση μετά την ανατροφοδότηση. Παράδειγμα: Πρόσθεσα κειμενική αναφορά.

74

74. Συνεργασία που λειτούργησε. Ονομάζουν συγκεκριμένη συμπεριφορά ομάδας, όχι προσωπικό χαρακτηρισμό. Παράδειγμα: «Ακούσαμε και τις τρεις ιδέες».

Θετικό κλείσιμο

75

75. Πριν – Μετά. Συγκρίνουν μία αρχική πρόβλεψη με το τελικό συμπέρασμα. Παράδειγμα: Εξέλιξη κινήτρων ήρωα.

76

76. Η χρήσιμη στρατηγική. Επιλέγουν τεχνική που βοήθησε. Παράδειγμα: Υπογραμμίζω ρήματα στο αδίδακτο.

Θετικό κλείσιμο

77

77. Δίνω τίτλο. Προτείνουν σύντομο τίτλο για τη σημερινή έννοια. Παράδειγμα: «Τα αίτια της μεταρρύθμισης».

78

78. Ένα τεκμήριο. Παραδίδουν μία αναφορά που υποστηρίζει συμπέρασμα. Παράδειγμα: Χωρίο για τον χαρακτήρα ήρωα.

Θετικό κλείσιμο

79

79. Το επόμενο βήμα. Ορίζουν συγκεκριμένη συνέχεια μάθησης. Παράδειγμα: «Θα αναθεωρήσω τη θεματική περίοδο».

80

80. Ερώτηση για αύριο. Γράφουν μία ερώτηση για σύνδεση με το επόμενο μάθημα. Παράδειγμα: «Πώς αλλάζει η έννοια της αρετής στον επόμενο φιλόσοφο;»

ΜΕΡΟΣ Γ΄ · ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ & ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ

Μέρος Γ΄ — Οδηγός λήψης αποφάσεων

Από την παρατήρηση στην κατάλληλη παιδαγωγική και θεσμική ενέργεια.

Γ

Μέρος Γ΄ — Οδηγός λήψης αποφάσεων

1. Αξιολογώ την ασφάλεια Σε άμεσο κίνδυνο δεν διαπραγματεύομαι διδακτικούς στόχους: εξασφαλίζω προστασία και ενεργοποιώ το πρωτόκολλο.

2. Περιγράφω γεγονότα Τι ακριβώς είδα/άκουσα; Αποφεύγω προσωπικούς χαρακτηρισμούς, ετικέτες και εικασίες.

3. Ορίζω σύντομη προσδοκία Μία ήρεμη, συγκεκριμένη οδηγία με ρεαλιστικό χρόνο ανταπόκρισης.

Μέρος Γ΄ — Οδηγός λήψης αποφάσεων

4. Εξετάζω το εμπόδιο Είναι μαθησιακή δυσκολία, έλλειψη δομής, ανάγκη υποστήριξης ή σύγκρουση;

5. Επιλέγω επόμενο επίπεδο στήριξης Ιδιωτική συζήτηση, προσαρμογή, συντονισμός ομάδας ή θεσμική παρέμβαση.

6. Επανασυνδέω και παρακολουθώ Ορίζουμε ένα συγκεκριμένο βήμα, χρονοδιάγραμμα και κριτήριο επανεξέτασης.

Σύντομο υπόδειγμα καταγραφής

- Ημερομηνία, ώρα, χώρος και παρόντες σύμφωνα με τη διαδικασία του σχολείου.
- Αντικειμενική περιγραφή πράξεων και αναγκαίες ακριβείς φράσεις.
- Ενέργειες ασφάλειας, πρόσωπα που ενημερώθηκαν, τρόπος κοινοποίησης.
- Επόμενα βήματα, υπεύθυνος, ημερομηνία επανεξέτασης.
- Προστασία ευαίσθητων δεδομένων και χρήση μόνο επίσημων καναλιών.

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ · ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Τεκμηριωμένη βιβλιογραφία και θεσμικές πηγές

Επιστημονικές πηγές, χρήσιμες εφαρμογές και ελληνικό θεσμικό πλαίσιο.

B

Τεκμηριωμένη βιβλιογραφία και θεσμικές πηγές

Σημείωση τεκμηρίωσης. Τα 60 περιστατικά, οι διάλογοι και οι 80 δραστηριότητες είναι πρωτότυπα εκπαιδευτικά παραδείγματα και δεν προέρχονται αυτούσια από τις πηγές. Οι δημοσιεύσεις στηρίζουν τις γενικές παιδαγωγικές αρχές, όχι την αποτελεσματικότητα κάθε μεμονωμένης διατύπωσης.

1. Διαχείριση τάξης και πρόληψη

Ματσαγγούρας, Η. Γ. (2006). Η σχολική τάξη: Θεωρία και πράξη της διδασκαλίας – Χώρος, ομάδα, πειθαρχία, μέθοδος. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Χρησιμότητα: Ελληνική παιδαγωγική προσέγγιση για σχέσεις, οργάνωση και διαχείριση τάξης. Πρόσβαση στην πηγή

Education Endowment Foundation. (2019). Improving Behaviour in Schools. EEF.

Χρησιμότητα: Κατανόηση ατομικών αναγκών, ρουτίνες, συνεπείς κανόνες και στοχευμένη υποστήριξη. Πρόσβαση στην πηγή

1. Διαχείριση τάξης και πρόληψη

Center on PBIS. (2025). Supporting and Responding to Students' Social, Emotional, and Behavioral Needs: Evidence-Based Practices for Educators (Version 2). University of Oregon.

Χρησιμότητα: Προληπτικές, θετικές και τεκμηριωμένες πρακτικές συμπεριφορικής υποστήριξης. Πρόσβαση στην πηγή

Centers for Disease Control and Prevention. (2024). Classroom Management Approaches.

Χρησιμότητα: Σχέσεις, δίκαιες προσδοκίες, αυτονομία και θετικό κλίμα στην τάξη. Πρόσβαση στην πηγή

1. Διαχείριση τάξης και πρόληψη

Korpershoek, H., Harms, T., de Boer, H., van Kuijk, M., & Doolaard, S. (2016). A meta-analysis of the effects of classroom management strategies and classroom management programs on students' academic, behavioral, emotional, and motivational outcomes. Review of Educational Research, 86(3), 643–680.

Χρησιμότητα: Μετα-ανάλυση μελετών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης· χρήσιμη ως ερευνητικό υπόβαθρο με προσοχή κατά τη μεταφορά στη δευτεροβάθμια. Πρόσβαση στην πηγή

Wilkins, N. J., Verlenden, J. M. V., Szucs, L. E., & Johns, M. M. (2023). Classroom management and facilitation approaches that promote school connectedness. Journal of School Health, 93(7), 582–593.

Χρησιμότητα: Σύνδεση μαθητών με το σχολείο, σχέσεις εμπιστοσύνης και αίσθημα δικαιοσύνης. Πρόσβαση στην πηγή

Εφαρμογή στην πράξη: ερευνητικές πηγές

Education Endowment Foundation. (2025). Behaviour interventions.

educationendowmentfoundation.org.uk · Behaviour interventions https://educationendowmentfoundation.org.uk/education-evidence/teaching-learning-toolkit/behaviour-interventions

Education Endowment Foundation. (2024). A School's Guide to Implementation (3rd ed.).

educationendowmentfoundation.org.uk · A School's Guide to Implementation https://educationendowmentfoundation.org.uk/education-evidence/guidance-reports/implementation

Center on PBIS. (χ.χ.). Getting Started / School-wide PBIS.

pbis.org · Getting Started https://www.pbis.org/pbis/getting-started & https://www.pbis.org/topics/school-wide

2. Κοινωνική και συναισθηματική μάθηση

Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. Child Development, 82(1), 405–432.

Χρησιμότητα: Ευρήματα για σχολικά προγράμματα κοινωνικής και συναισθηματικής μάθησης. Πρόσβαση στην πηγή

Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning. (2020). CASEL's SEL Framework.

Χρησιμότητα: Αυτοεπίγνωση, αυτορρύθμιση, ενσυναίσθηση, σχέσεις και υπεύθυνη λήψη αποφάσεων. Πρόσβαση στην πηγή

3. Συμπερίληψη και διαφοροποίηση

Davies, K., & Henderson, P. (2025). Special Education Needs in Mainstream Schools: Guidance Report. Education Endowment Foundation.

Χρησιμότητα: Νεότερος οδηγός EEF (2025) για συμπεριληπτική διδασκαλία· οι προτάσεις του προσαρμόζονται στο ελληνικό πλαίσιο. Πρόσβαση στην πηγή

CAST. (2024). CAST Universal Design for Learning Guidelines, Version 3.0.

Χρησιμότητα: Πολλαπλοί τρόποι πρόσβασης, συμμετοχής και έκφρασης στη μαθησιακή διαδικασία. Πρόσβαση στην πηγή

4. Εκφοβισμός και ελληνικό θεσμικό πλαίσιο

U.S. Department of Health and Human Services. (χ.χ.). Respond to Bullying. StopBullying.gov.

Χρησιμότητα: Άμεση παρέμβαση, ασφάλεια και αποφυγή εξαναγκαστικής συμφιλίωσης. Πρόσβαση στην πηγή

Ελληνική Δημοκρατία. (2023). Νόμος 5029/2023, «Ζούμε Αρμονικά Μαζί – Σπάμε τη Σιωπή»: Πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας και του εκφοβισμού στα σχολεία.

Χρησιμότητα: Βασικό ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για την ενδοσχολική βία και τον εκφοβισμό. Πρόσβαση στην πηγή

4. Εκφοβισμός και ελληνικό θεσμικό πλαίσιο

Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. (2024). Κανονιστικές αποφάσεις για την πλατφόρμα αναφορών και τις ομάδες δράσης (ΦΕΚ Β΄ 2176/2024, 2177/2024, 2404/2024).

Χρησιμότητα: Αρμοδιότητες αποδεκτών αναφορών, διαχείριση και πρόληψη περιστατικών. Πρόσβαση στην πηγή

Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. (2024, όπως ισχύει). ΚΥΑ 102791/ΓΔ4/10-09-2024, ΦΕΚ Β΄ 5130: Φοίτηση, παιδαγωγικά μέτρα και οργάνωση σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Χρησιμότητα: Πριν από παιδαγωγικά μέτρα ελέγχεται το πλήρες κείμενο όπως ισχύει, μαζί με τυχόν μεταγενέστερες τροποποιήσεις. Πρόσβαση στην πηγή

5. Τεχνητή νοημοσύνη στη σχολική εργασία

Miao, F., & Holmes, W. (2023). Guidance for Generative AI in Education and Research. UNESCO.

Χρησιμότητα: Ηθική, ιδιωτικότητα, διαφάνεια και παιδαγωγικά υπεύθυνη χρήση παραγωγικής ΤΝ. Πρόσβαση στην πηγή

Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. (2026, 13 Μαΐου). Η Ελλάδα θεσπίζει για πρώτη φορά ολοκληρωμένο πλαίσιο για την ασφαλή χρήση της Τεχνητής Νοημοσύνης στα σχολεία [Ανακοίνωση].

Χρησιμότητα: Επίσημη ανακοίνωση για την προσέγγιση του ΥΠΑΙΘΑ· όχι υποκατάστατο δημοσιευμένης κανονιστικής πράξης. Πρόσβαση στην πηγή

Επισήμανση για το θεσμικό πλαίσιο

Οι κανονιστικές πηγές αποτυπώνουν τις βασικές διατάξεις και επίσημες πύλες που ελέγχθηκαν στις 04/11/2026. Πριν από ενέργειες σχετικά με παιδαγωγικά μέτρα, αναφορά εκφοβισμού, χρήση συσκευών ή ασφάλεια μαθητών, εφαρμόζονται οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις, οι τροποποιήσεις τους και οι διαδικασίες της σχολικής μονάδας. Οι διεθνείς οδηγίες αποτελούν παιδαγωγικές πηγές και όχι ελληνικό κανονιστικό κείμενο.

Δύσκολες συμπεριφορές
Συγκρούσεις μεταξύ μαθητών
Έλλειψη συγκέντρωσης
Εκφοβισμός (bullying)
Συναισθηματικές δυσκολίες
Διαχείριση δύσκολων καταστάσεων στην τάξη
Ρεαλιστικά σενάρια
Πρακτικές λύσεις
Διάλογοι – παρεμβάσεις
Δραστηριότητες
Συνεργασία με γονείς
Θετικό κλίμα τάξης
Πρόληψη και έγκαιρη παρέμβαση
Σχέσεις εμπιστοσύνης
Συναισθηματική αγωγή (SEL)
Συμπεριληπτική εκπαίδευση
Θεσμικό πλαίσιο & καλές πρακτικές